

Priručnik za korisnike Hrvatske farmakopeje

AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKE
PROIZVODE

Priručnik za korisnike Hrvatske farmakopeje

SADRŽAJ

DEFINICIJE, KRATICE I ZNAKOVI	2
PRISTUP HRVATSKOJ FARMAKOPEJI	2
Naručivanje licence	2
Registracija	2
Instalacija aplikacije	4
<i>Informatički preduvjeti</i>	4
Preuzimanje aplikacije	5
Razine prava korisnika	10
Kreiranje ponude za dodatnog korisnika	10
Prijava	12
Odjava	13
Moguće teškoće	14
IZGLED HRVATSKE FARMAKOPEJE (HRF)	18
Zaglavlje Hrvatske farmakopeje	18
Sadržaj HRF-a	20
Poglavlja HRF-a	20
<i>Uvodna poglavlja</i>	21
<i>Pharmeurop</i>	22
<i>Popis općih poglavlja</i>	22
<i>Opće napomene</i>	23
<i>Analitičke metode i postupci</i>	23
<i>Materijali za spremnike i spremnici</i>	23
<i>Reagensi</i>	24
<i>Opći članci</i>	25
<i>Opće monografije i farmaceutski oblici</i>	25
<i>Poglavlja 8, 9 i 11</i>	26
<i>Biljne droge</i>	26
<i>Djelatne i pomoćne tvari, tvari iz krvi i plazme</i>	27
<i>Neobvezujući tekstovi</i>	30
<i>Englesko-hrvatski rječnik stručnog nazivlja korištenog u prijevodima za</i>	30
HRF	30
PRETRAŽIVANJE HRF-a	30
Pretraživanje	30
<i>Upute o pretraživanju</i>	30
<i>Pretraživanje cjelokupnog izdanja</i>	31
<i>Pretraživanje u pregledniku</i>	33
Kopiranje i ispis	33
DEMO-VERZIJA HRF-a	34
Često postavljana pitanja	35
Kontakti	35

DEFINICIJE, KRATICE I ZNAKOVI

Hrvatska farmakopeja je aplikacija Agencije za lijekove i medicinske proizvode na adresi: <http://farmakopeja.halmed.hr/> namijenjena prijavi korisnika i pregledavanju sadržaja Hrvatske farmakopeje.

Korisnici su fizičke ili pravne osobe koje se registriraju na stranici Hrvatske farmakopeje. Korisnici iz Republike Hrvatske mogu se osobno registrirati putem registracijskog obrasca koji se nalazi na početnoj stranici Hrvatske farmakopeje. Ostali korisnici mogu se obratiti na adresu e-pošte podrska@halmed.hr kako bi to za njih obavili djelatnici HALMED-a.

Razina prava „Napredni korisnik“ – razina prava koja se dodjeljuje korisnicima koji su obavili registraciju na stranici Hrvatske farmakopeje. Korisnici s pravima „Napredni korisnik“ mogu pregledavati sadržaj Hrvatske farmakopeje, mijenjati svoje korisničke podatke, zatražiti otvaranje pristupa drugim korisnicima, pregledavati podatke korisnika za koje su tražili pristup, izraditi ponudu za plaćanje pristupa te zatražiti produljenje pristupa.

Razina prava „Korisnik“ – razina prava koja se dodjeljuje korisnicima koji se nisu sami registrirali, nego su za njih korisnici s pravima „Napredni korisnik“ zatražili pravo pristupa. Korisnici s razinom prava „Korisnik“ mogu pregledavati sadržaj Hrvatske farmakopeje i mijenjati svoje korisničke podatke.

UF – Ured za farmakopeju

HRF – Hrvatska farmakopeja

Ph. Eur. – Europska farmakopeja

◇ **Bijeli dijamant** – označava početak i kraj teksta, u harmoniziranim tekstovima pokazuje da je ovaj odjeljak prisutan samo u tekstu Ph. Eur.

◆ **Crni dijamant** – u harmoniziranim tekstovima pokazuje da ovaj odjeljak nije harmoniziran među farmakopejama.

PRISTUP HRVATSKOJ FARMAKOPEJI

Naručivanje licence

Na mrežnoj stranici HALMED-a <https://www.halmed.hr/Lijekovi/Farmakopeja/Hrvatska-farmakopeja/> nalazi se poveznica za aplikaciju preko koje je moguće ispuniti i ispisati narudžbenicu za licencu Hrvatske farmakopeje:

Godišnju licencu za korištenje cjelovitog izdanja Hrvatske farmakopeje, kao i za tri godišnja dodatka, izdaje HALMED. Registraciju je moguće provesti putem [ove poveznice](#), uz ispunjavanje zahtjeva traženim podacima, na temelju kojih se kreira ponuda za licencu. Nakon što se prema navedenoj ponudi izvrši plaćanje, korisniku će biti omogućen pristup cjelovitom izdanju farmakopeje. Obavijest o aktivaciji pristupa korisnik će zaprimiti e-poštom zajedno s odgovarajućom zaporkom za pristup farmakopeji.

Nakon pristupanja Hrvatskoj farmakopeji, dostupne verzije dostupne su za pretraživanje klikom na izbornik u zaglavlju. Otvaranje je podešeno na važeće izdanje farmakopeje.

Slika 1. Poveznica za naručivanje licence HRF-a

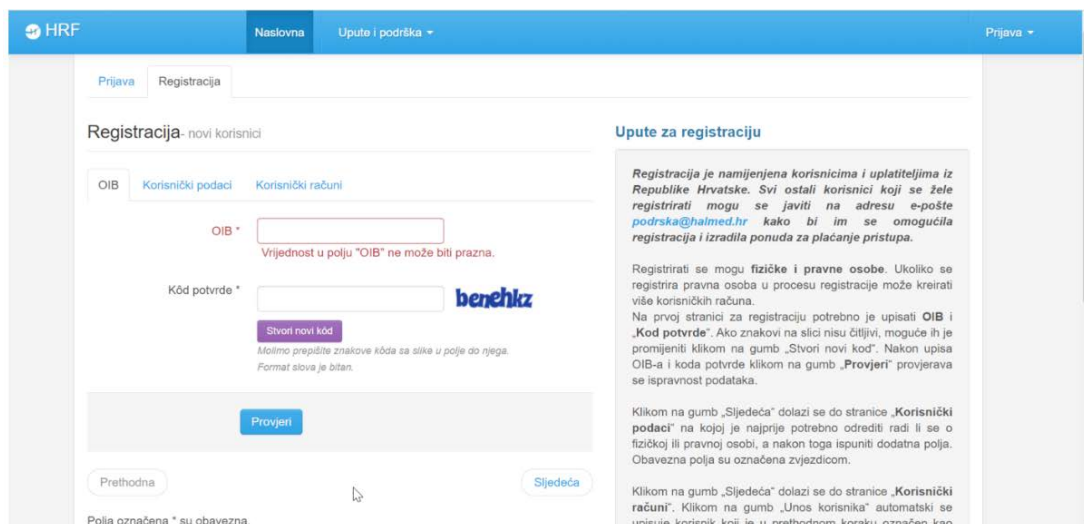
Registracija

Registracija je namijenjena korisnicima i uplatiteljima licence iz Republike Hrvatske. Svi ostali korisnici koji se žele registrirati, mogu se javiti na adresu e-pošte podrska@halmed.hr kako bi im se omogućila registracija i izradila ponuda za plaćanje pristupa.

Registrirati se mogu fizičke i pravne osobe. Ako se registrira pravna osoba, u procesu registracije može kreirati više korisničkih računa.

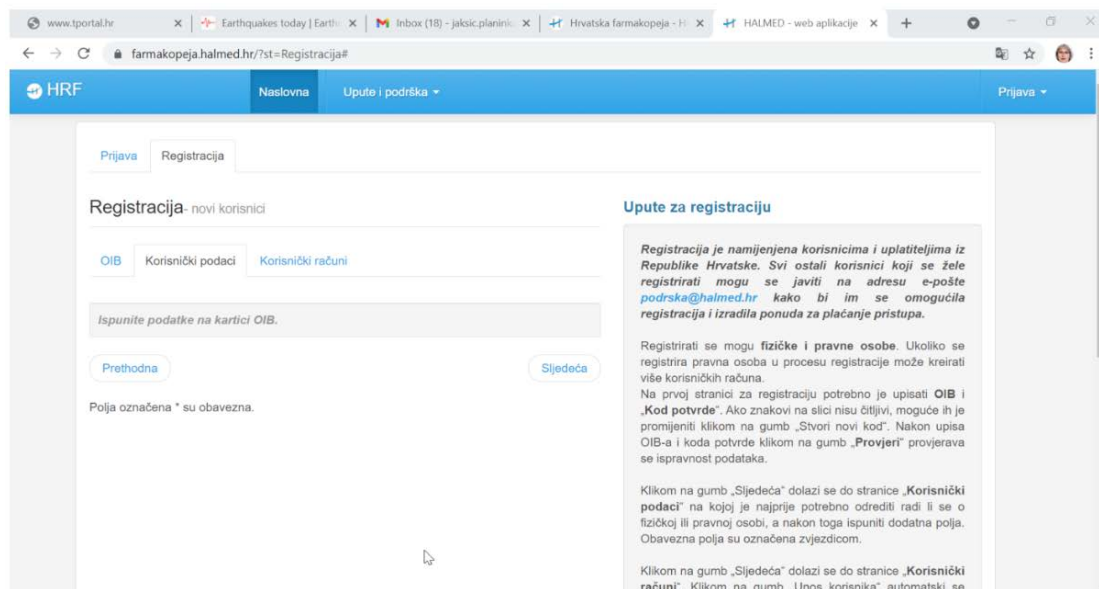
Na prvoj stranici za registraciju s desne strane nalaze se kratke upute za registraciju.

Na prvoj stranici potrebno je upisati OIB i „Kôd potvrde“. Ako znakovi na slici nisu čitljivi, moguće ih je promijeniti klikom na gumb „Stvori novi kôd“. Nakon upisa OIB-a i kôda potvrde, ispravnost podataka provjerava se klikom na gumb „Provjeri“.

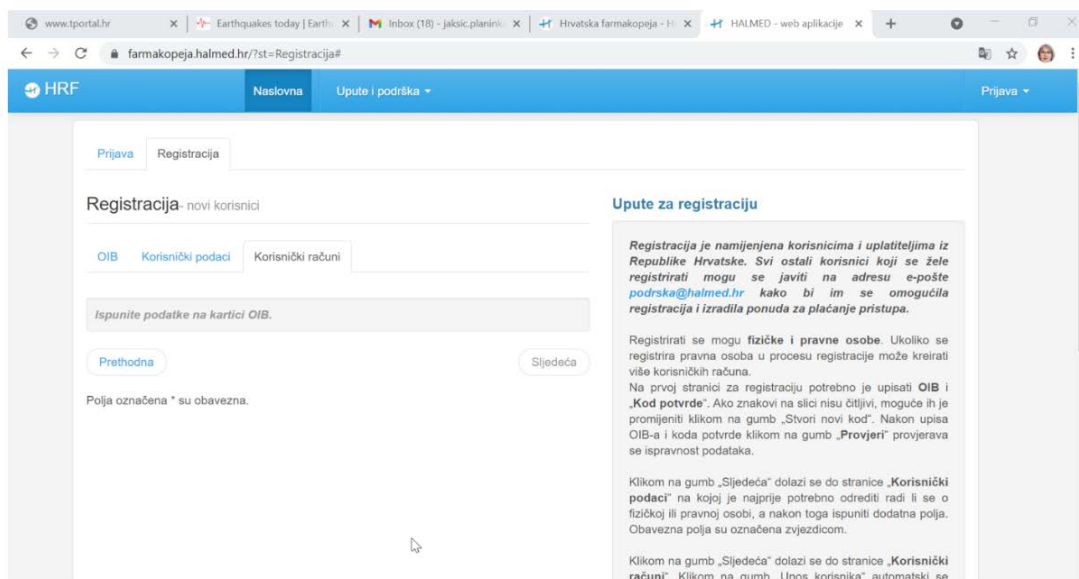
Slika 2. Popunjavanje prve stranice za registraciju korisnika - OIB

Klikom na gumb „Sljedeća“ dolazi se do stranice „Korisnički podaci“ na kojoj je najprije potrebno odrediti je li riječ o fizičkoj ili pravnoj osobi, a nakon toga ispuniti dodatna polja. Obavezna polja su označena zvjezdicom.

Slika 3. Popunjavanje prve stranice za registraciju korisnika – Korisnički podaci

Klikom na gumb „Sljedeća“ dolazi se do stranice „Korisnički računi“. Klikom na gumb „Unos korisnika“ automatski se upisuje korisnik koji je u prethodnom koraku označen kao „Kontakt-osoba“.

Slika 4. Popunjavanje prve stranice za registraciju korisnika – Korisnički račun

Svaki ponovni klik na gumb „Unos korisnika“ otvara polja za upis podataka za novog korisnika. Jedna organizacija (pravna osoba) može registrirati i koristiti više korisničkih računa. Nakon što su uneseni podaci za sve korisnike i prihvaćeni uvjeti korištenja Hrvatske farmakopeje, klikom na gumb „Registriraj“ podaci se šalju u Agenciju. Klikom na gumb „Ponuda za plaćanje usluga pristupa Hrvatskoj farmakopeji“ može se pogledati ponudu na kojoj se nalaze podaci za plaćanje. Ponudu je potrebno spremirati na računalo ili tiskati.

Nakon što Agencija primi potvrdu o uplati, aktivirat će se korisnički računi, a obavijest o korisničkim podacima stići će na upisane adrese e-pošte.

Instalacija aplikacije Informatički preduvjeti

Preglednici

Microsoft Internet Explorer 10 (IE 10) >

Mozilla Firefox 31 >

Google Chrome 31 >

Safari 5.1.1 >

Opera 12 >

U slučaju tehničkih teškoća pri korištenju farmakopeje možete se obratiti na adresu e-pošte podrska@halmed.hr.

Operacijski sustavi

MS Windows 7 >

Tehnologije u pregledniku

omogućen Javascript

omogućeno spremanje kolačića (cookies)

Tehnologije na osobnom računalu

instalirana i omogućena Java, minimalno Java SE 7u45 (preuzimanje na službenim stranicama)

Ostale preporuke

minimalna rezolucija od 1024 x 768px

font 16 u postavkama preglednika

na osobnom računalu korištenje pregleda preko cijelog zaslona (tipka F11)

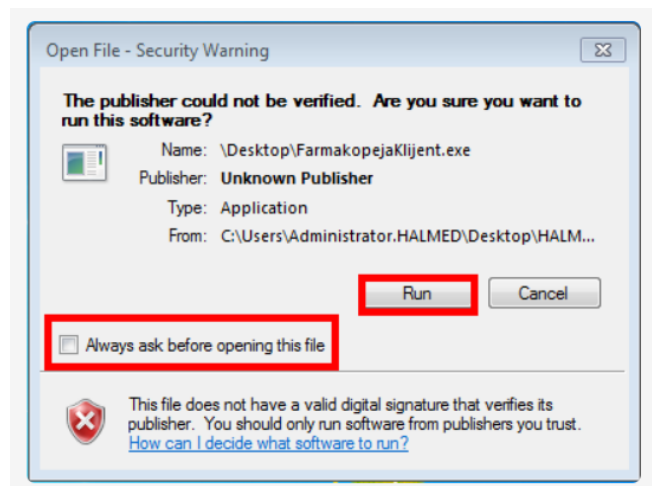
Preuzimanje aplikacije

Kako registrirati računalo za pregled farmakopeje?

Nakon prve prijave korisnika u sustav, osim promjene lozinke, potrebno je registrirati računalo s kojeg se pristupa Hrvatskoj farmakopeji. Klikom na link „Naslovna“ u naslovnoj traci na ekranu bit će prikazan gumb „Preuzimanje klijenta za autorizaciju“. Klikom na taj gumb pokrećete postupak preuzimanja datoteke koja će izvršiti registraciju računala na kojem će se pregledavati sadržaj farmakopeje. Datoteku je potrebno spremiti na lako dostupno mjesto na računalu, npr. na radnu površinu (Desktop). Nakon spremanja datoteke na računalo potrebno se odjaviti sa stranice klikom na gumb „Odjava“. Time je završena registracija računala.

Nakon što je obavljena registracija računala, Hrvatska farmakopeja se svaki put pokreće dvostrukim klikom na datoteku koju ste spremili na računalo. Datoteka se, ako pri spremanju na računalo niste promijenili ime, zove „FarmakopejaKlijent“ i automatski otvara početnu stranicu farmakopeje na kojoj se upisuju podaci za prijavu. Kad farmakopeju pokrećete preko datoteke, nakon prijave na stranicu neće vas više tražiti registraciju računala.

Pri prvom pokretanju Hrvatske farmakopeje preko datoteke prije učitavanja stranice otvorit će se dijaloški okvir u kojem je potrebno ukloniti kvačicu pokraj opcije „Uvijek pitaj prije otvaranja ove datoteke (Always ask before opening this file)“ i kliknuti na gumb „Pokreni (Run)“.

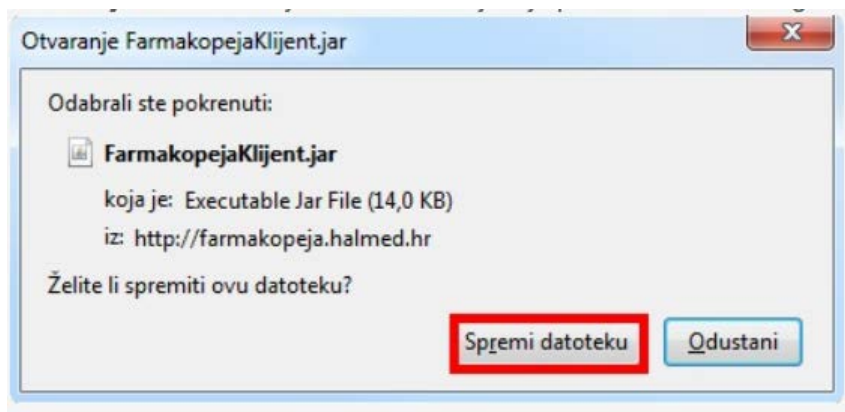

Slika 5. Pokretanje aplikacije

U nastavku uputa opisan je postupak spremanja datoteke u različitim preglednicima.

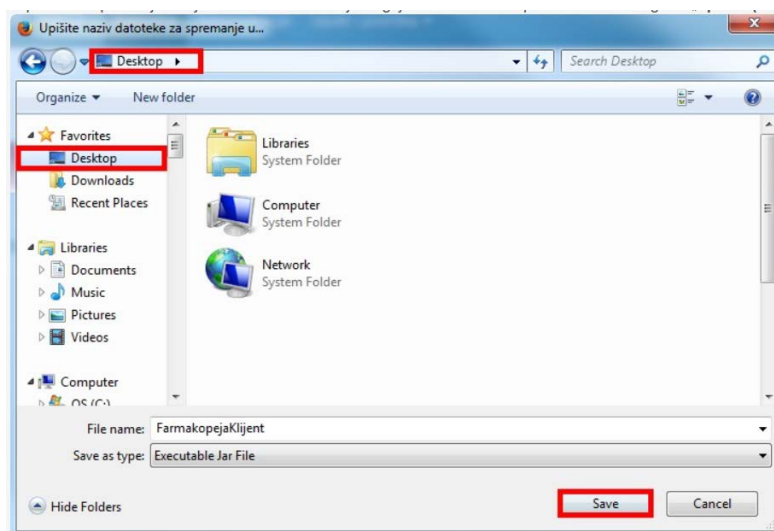
Mozilla Firefox

Klikom na gumb „**Preuzimanje klijenta za autorizaciju**“ otvara se dijaloški okvir u kojem je potrebno kliknuti na gumb „**Spremi datoteku (Save File)**“.

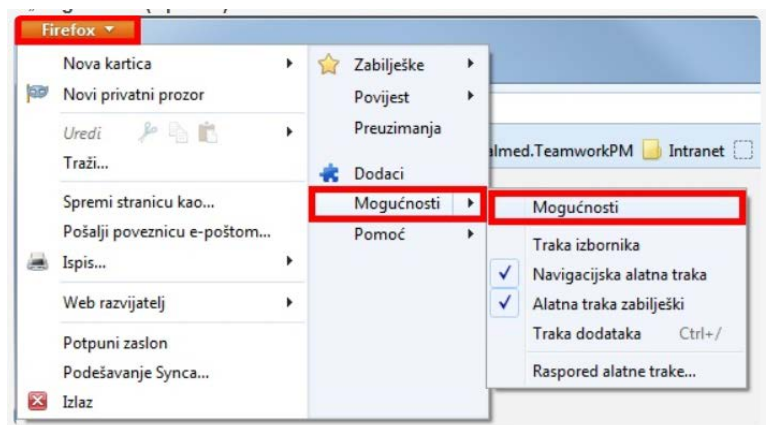
Slika 6. Mozilla Firefox – Spremanje aplikacije – prvi korak

Otvorit će se standardni prozor za spremanje u kojem treba odrediti mjesto gdje će se datoteka spremiti i kliknuti na gumb „Spremi (Save)“.

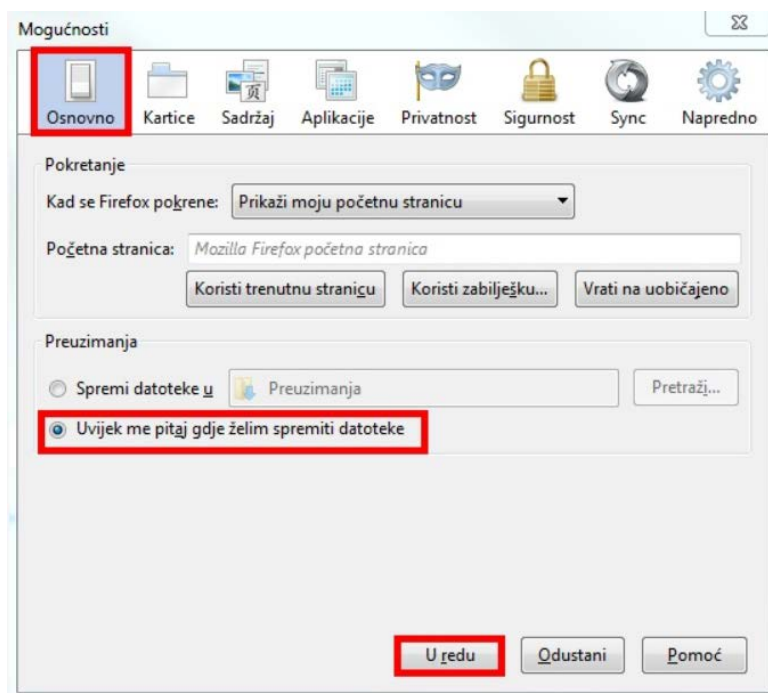
Slika 7. Mozilla Firefox – Spremanje aplikacije – drugi korak

Ako vam se ne pojavi okvir za spremanje datoteke nego to računalo odradi automatski, potrebno je datoteku pronaći na računalu ili u postavkama Firefoxa odrediti da vas preglednik pita gdje spremiti datoteku. To se može odrediti klikom na gumb Firefox u gornjem lijevom kutu preglednika te izborom opcije „Mogućnosti (Options)“ iz izbornika „Mogućnosti (Options)“.

Slika 8. Mozilla Firefox – Spremanje aplikacije – treći korak

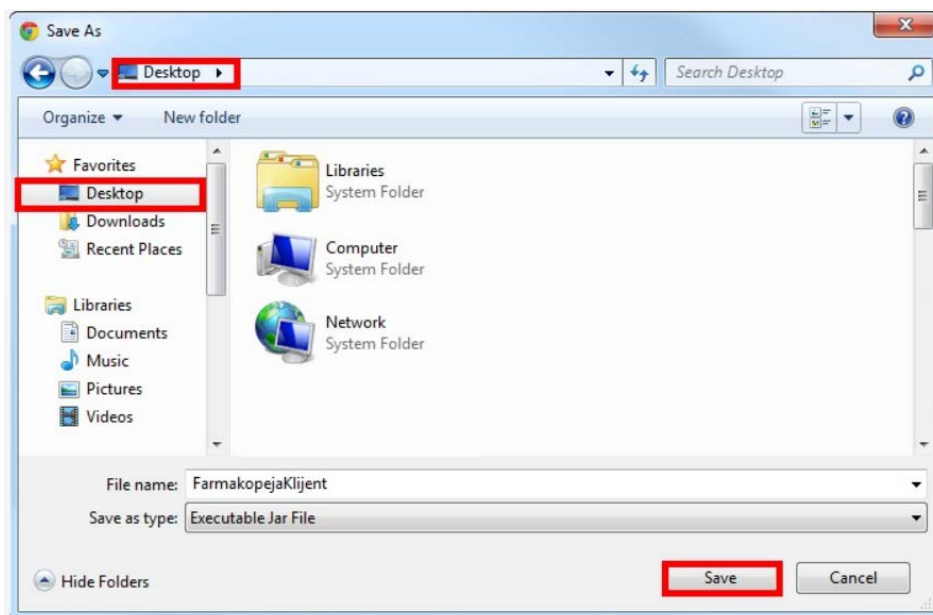
Otvorit će se dijaloški okvir u kojem se na kartici „Osnovno (General)“ treba uključiti opcija „Uvijek me pitaj gdje želim spremiti datoteke (Always ask me where to save files)“ i spremiti promjene klikom na gumb „U redu (Save)“.

Slika 9. Mozilla Firefox – Spremanje aplikacije – četvrti korak

Google Chrome

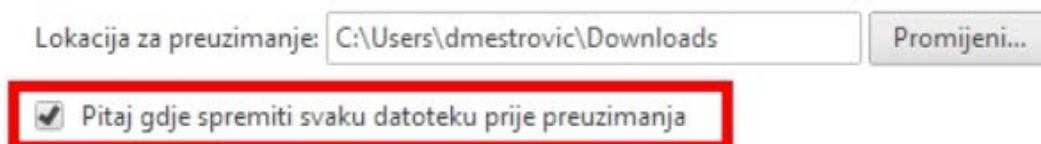
Klikom na gumb „Preuzimanje klijenta za autorizaciju“ otvara se standardni prozor za spremanje u kojem se treba odrediti mjesto gdje će se datoteka spremiti i kliknuti na gumb „Spremi (Save)“.

Slika 10. Google Chrome – Spremanje aplikacije – prvi korak

Ako vam se ne pojavi okvir za spremanje datoteke nego to računalo odradi automatski, potrebno je datoteku pronaći na računalu ili u postavkama Chromea odrediti da vas preglednik pita gdje spremiti datoteku. To se može odrediti tako da najprije kliknete na gumb Chrome uputa u gornjem desnom kutu preglednika i odaberete opciju „Postavke (Settings)“. U lijevom kutu ekrana potrebno je kliknuti na kategoriju „Postavke (Settings)“, a zatim u dnu desnog dijela na opciju „Pokaži napredne postavke (Show advanced settings)“. U prikazanim opcijama potrebno je pronaći opcije za „Preuzimanje (Downloads)“ i označiti opciju „Pitaj gdje spremiti svaku datoteku prije preuzimanja (Ask where to save each file before downloading)“.

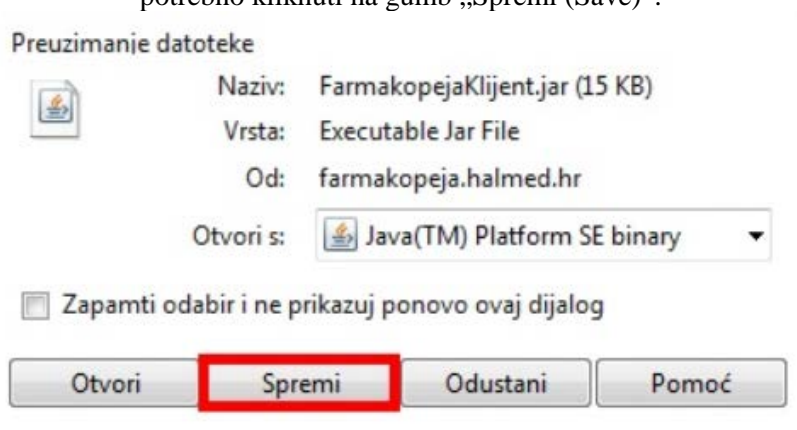
Preuzimanje

Slika 11. Google Chrome - Spremanje aplikacije – drugi korak

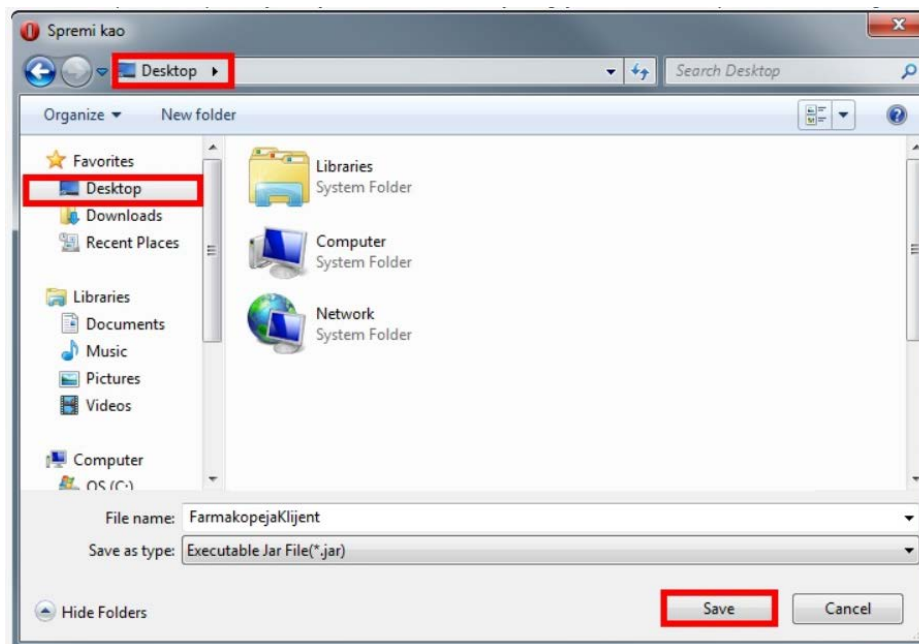
Opera

Klikom na gumb „Preuzimanje klijenta za autorizaciju“ otvara se dijaloški okvir u kojem je potrebno kliknuti na gumb „Spremi (Save)“.

Slika 12. Opera – Spremanje aplikacije – prvi korak

Nakon toga otvorit će se standardni prozor za spremanje u kojem treba odrediti mjesto gdje će se datoteka spremiti i kliknuti na gumb „Spremi (Save)“.

Slika 12. Opera – Spremanje aplikacije – drugi korak

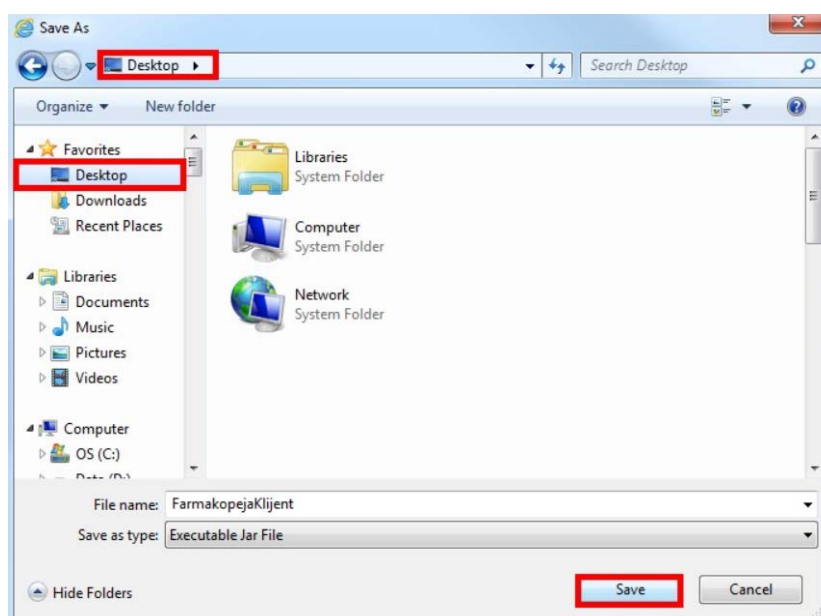
Internet Explorer

Klikom na gumb „Preuzimanje klijenta za autorizaciju” na dnu prozora preglednika otvara se dijaloški okvir u kojem je potrebno kliknuti na strelicu pokraj gumba „Spremi (Save)” i u izborniku koji se otvori izabrati opciju „Spremi kao (Save as)”.

Slika 13. Internet Explorer – Spremanje aplikacije – prvi korak

Otvorit će se standardni prozor za spremanje u kojem treba odrediti mjesto gdje će se datoteka spremiti i kliknuti na gumb „Spremi (Save)”.

Slika 14. Internet Explorer – Spremanje aplikacije – drugi korak

Razine prava korisnika

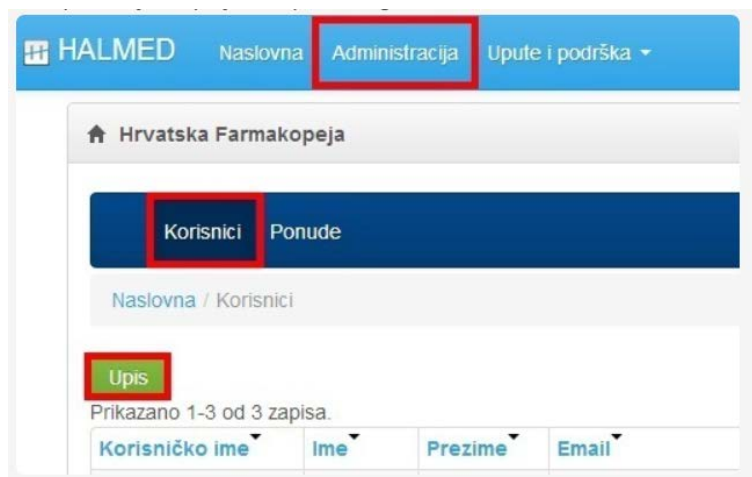
Korisnici s razinom prava „Korisnik“ mogu pregledavati sadržaj farmakopeje i mijenjati svoje korisničke podatke.

Korisnici s razinom prava „Napredni korisnik“ mogu pregledavati sadržaj farmakopeje, mijenjati svoje korisničke podatke, zatražiti otvaranje pristupa drugim korisnicima, pregledavati podatke korisnika za koje su tražili pristup, izraditi ponudu za plaćanje pristupa te zatražiti produljenje pristupa.

Korisnicima koji su obavili registraciju na stranici Hrvatske farmakopeje automatski se dodjeljuje razina prava „Napredni korisnik“. Oni pri traženju pristupa za ostale korisnike određuju razinu prava koja će im se dodijeliti.

Kreiranje ponude za dodatnog korisnika

Korisnik farmakopeje s razinom prava „Napredni korisnik“ može zatražiti otvaranje pristupa drugom korisniku i izraditi ponudu za plaćanje pristupa. Najprije je potrebno kliknuti na opciju „Administracija“ u naslovnoj traci i otvoriti popis korisnika s pomoću opcije „Korisnici“. Klikom na gumb „Upis“ iznad tablice korisnika prikazuju se polja za upis novog korisnika.

Slika 15. Kreiranje ponude za dodatnog korisnika – prvi korak

Potrebno je popuniti sva polja označena zvjezdicom i u izborniku „Tip“ odrediti koju će razinu prava imati novi korisnik („Korisnik“ ili „Napredni korisnik“).

HALMED Naslovna Administracija Upute i podrška

Hrvatska Farmakopeja

Korisnici Ponude

Naslovna / Korisnici / Upis korisnika

Upis korisnika

Ime *

Prezime *

Email *

Tip

- Napredni korisnik
- Korisnik

Polja označena * su obavezna.

Slika 16. Kreiranje ponude za dodatnog korisnika – drugi korak

Klikom na gumb „Upis“ završava upis novog korisnika i podaci o novom korisniku prikazuju se u tablici korisnika. Nakon što su upisani svi korisnici za koje se traži otvaranje pristupa, potrebno je izraditi ponudu. Klikom na opciju „Ponude“ na stranici Administracija otvara se popis svih kreiranih ponuda, a klikom na gumb „Upis“ iznad popisa ponuda počinje izrada nove ponude.

HALMED Naslovna Administracija Upute i podrška

Hrvatska Farmakopeja

Korisnici Ponude

Naslovna / Ponude

OIB	Naziv partnera	Broj ponude	Količina

Slika 17. Kreiranje ponude za dodatnog korisnika – treći korak

U prozoru za izradu ponude već su uneseni svi podaci.

HALMED Naslovna Administracija Upute i podrška

Hrvatska Farmakopeja

Korisnici Ponude

Naslovna / Ponude / Upis ponude

Upis ponude

Broj ponude * 19

OIB * 00000000000000000000

Količina * 2 **BROJ NOVIH KORISNIKA**
(jedinična cijena: HRK)

Ukupan iznos (bez PDV-a) *

PDV * (PDV stopa: 25%)

Ukupan iznos (s PDV-om) *

Datum Kliknite kako biste odabrali datum ponude

Polja označena * su obavezna.

Upis Poništi Povratak

U polju „Količina“ automatski je upisan broj novih korisnika upisanih u tablici „Korisnici“. Klikom na gumb „Upis“ završava izrada ponude i podaci o kreiranoj ponudi prikazuju se u tablici ponuda.

Slika 17. Kreiranje ponude za dodatnog korisnika – četvrti korak

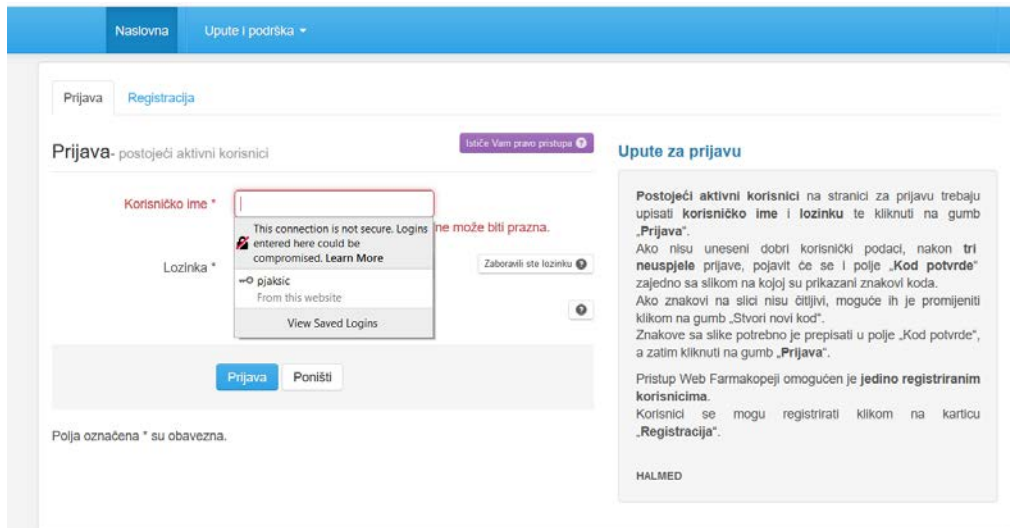
U polju „Količina“ automatski je upisan broj novih korisnika upisanih u tablici „Korisnici“. Klikom na gumb „Upis“ završava izrada ponude i podaci o kreiranoj ponudi prikazuju se u tablici ponuda.

Prijava

Pristup Web Farmakopeji omogućen je jedino registriranim korisnicima.

Korisnici se mogu registrirati klikom na karticu „Registracija“.

Postojeći aktivni korisnici na stranici za prijavu trebaju upisati korisničko ime i lozinku te kliknuti na gumb „Prijava“.

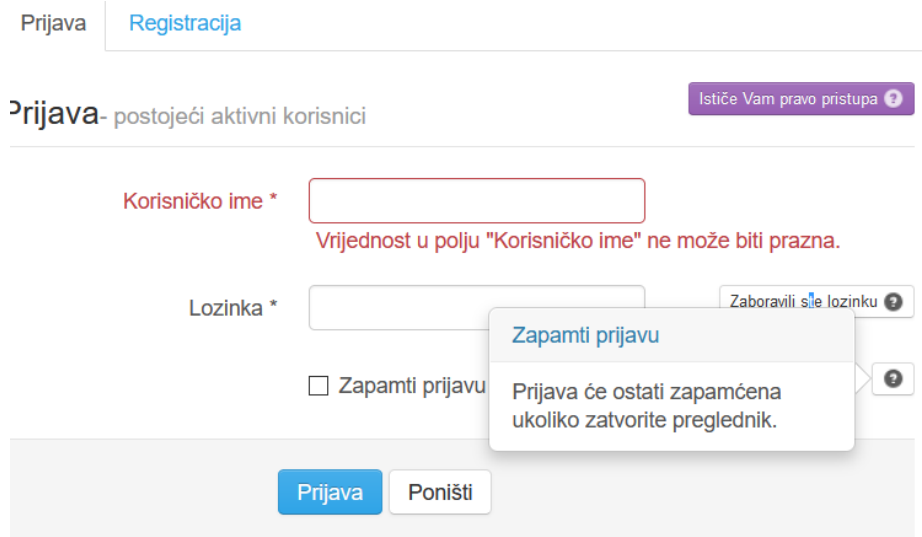
Slika 18. Prijava

Ako nisu pravilno uneseni korisnički podaci, nakon tri neuspjele prijave pojavit će se i polje „Kôd potvrde“ sa slikom na kojoj su prikazani znakovi kôda.

Ako znakovi na slici nisu čitljivi, moguće ih je promijeniti klikom na gumb „Stvori novi kôd“.

Znakove sa slike potrebno je prepisati u polje „Kôd potvrde“, a zatim kliknuti na gumb „Prijava“.

Lozinku ne morate unositi svaki put. Dovoljno je da kliknete u kvadratić uz „Zapamti prijavu“ i lozinka će ostati zapamćena za daljnje prijave.

Slika 19. Spremanje lozinke

Odjava

Nakon završetka rada s HRF-om korisnik se treba odjaviti klikom na oznaku „Odjava“, a ne samo zatvoriti prozor aplikacije bez prethodne odjave.

Slika 20. Odjava

Moguće teškoće

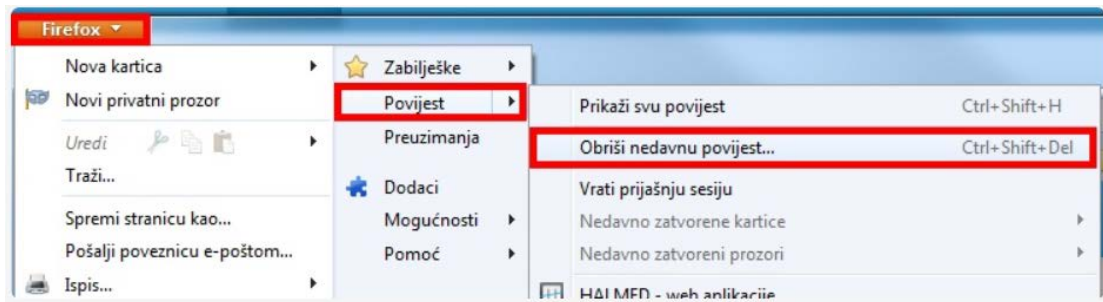
Ponovno učitavanje stranice i brisanje povijesti pretraživanja

Ako se stranica nije dobro učitala, možete je ponovno učitati pritiskom na tipku F5. Ako to nije pomoglo, preporučljivo je obrisati povijest pretraživanja u vašem pregledniku.

U nastavku uputa opisan je postupak brisanja povijesti pretraživanja u različitim preglednicima.

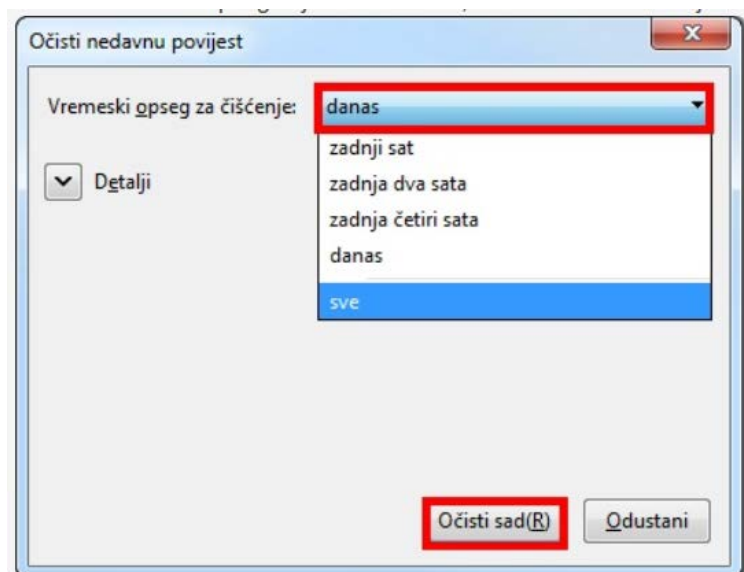
Mozilla Firefox

Potrebno je kliknuti na gumb Firefox u gornjem lijevom kutu preglednika i izabrati opciju „Obrisi nedavnu povijest (Delete recent history)“ iz izbornika „Povijest (History)“.

Slika 21. Mozilla Firefox – Brisanje povijesti pretraživanja – prvi korak

Otvorit će se dijaloški okvir u kojem se treba izabrati vremenski opseg koji će se obrisati, a zatim izvršiti brisanje klikom na gumb „Očisti sad (Delete now)“.

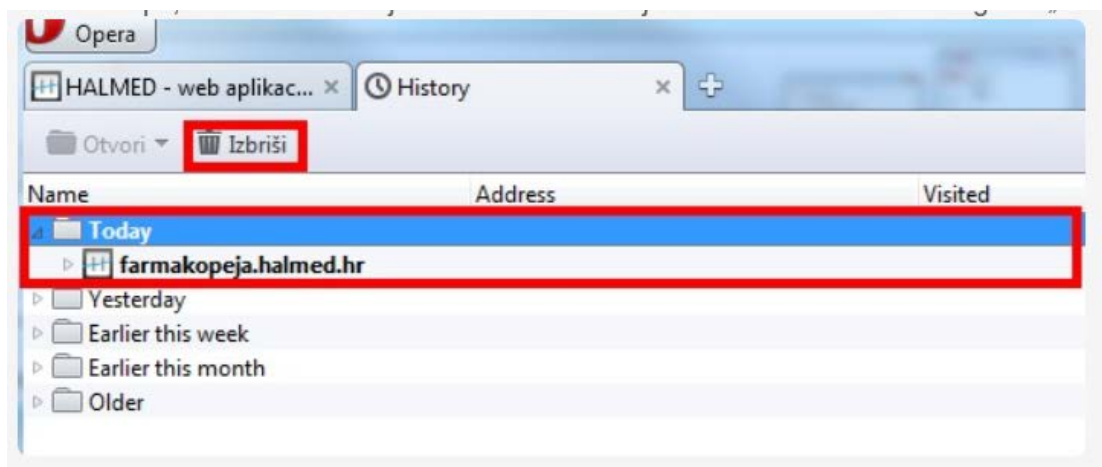
Slika 22. Mozilla Firefox – Brisanje povijesti pretraživanja – drugi korak

Google Chrome

Potrebno je kliknuti na gumb Chrome uputa u gornjem desnom kutu preglednika, odabrati opciju „Povijest (History)“, a zatim kliknuti na gumb „Obriši podatke pregledavanja (Clear browsing data)“. Otvorit će se dijaloški okvir u kojem treba izabrati vremenski opseg koji će se obrisati, a zatim izvršiti brisanje klikom na gumb „Brisanje povijesti u pregledniku (Clear browsing data)“.

Opera

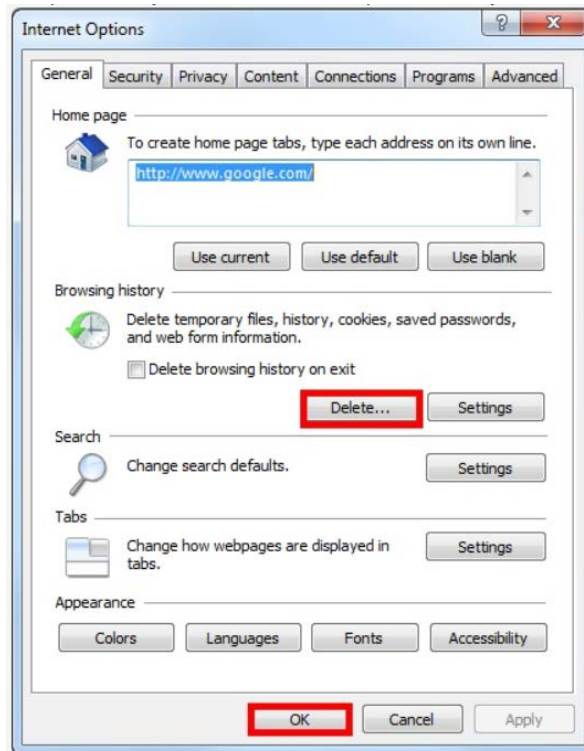
Potrebno je kliknuti na gumb Opera u gornjem lijevom kutu preglednika i izabrati opciju „Povijest (History)“. Otvorit će se mape s popisom stranica koje su pretraživane. Potrebno je označiti neku od mapa, ovisno o tome koje razdoblje želite obrisati, i kliknuti na gumb „Izbriši (Delete)“.

Slika 23. Google Chrome – Brisanje povijesti pretraživanja

Internet Explorer

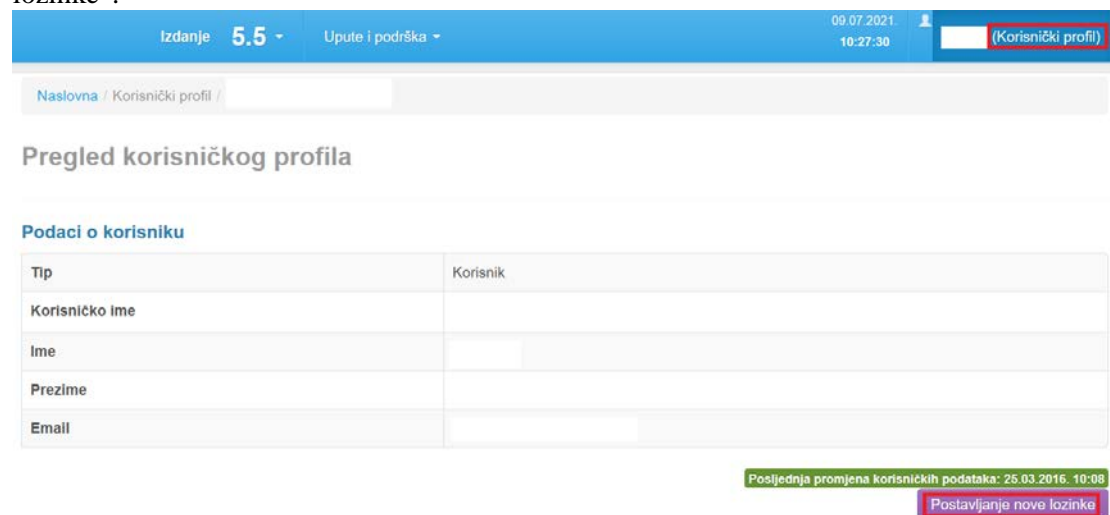
Potrebno je kliknuti na gumb IE uputa u gornjem desnom kutu preglednika i odabrati opciju „Internet Options“. Otvorit će se dijaloški okvir u kojem na kartici „General“ treba kliknuti na gumb „Delete“, odrediti postavke koje će se obrisati, a zatim potvrditi brisanje klikom na gumb „OK“.

Slika 24. Internet Explorer – Brisanje povijesti pretraživanja

Promjena lozinke

Korisnik treba najprije kliknuti na opciju „Ime korisnika (Korisnički profil)“ koja se nalazi u naslovnoj traci. Otvorit će se stranica „Pregled korisničkog profila“ na kojoj se nalaze korisnikovi podaci. Za promjenu lozinke potrebno je kliknuti na gumb „Postavljanje nove lozinke“.

Slika 25. Odabir postavljanja nove lozinke

Na ekranu će se pojaviti tri polja za upis lozinke. U polje „Lozinka (trenutna)“ upisuje se lozinka koja se mijenja, a u preostala polja se dva puta upiše nova lozinka. Lozinka mora biti dugačka minimalno osam znakova i pritom uključivati velika i mala slova te brojeve. Upisani podaci potvrđuju se klikom na plavu kvačicu.

Slika 26. Ažuriranje lozinke

Nakon uspješne promjene lozinke na adresu e-pošte doći će obavijest o novim korisničkim podacima. Iz prozora „Pregled korisničkog profila“ može se izaći klikom na neku od poveznica u naslovnoj traci, npr. link „Naslovna“ koji vodi na pregled farmakopeje. Kod prve prijave u sustav korisnik će odmah biti preusmjeren na stranicu „Pregled korisničkog profila“ kako bi promijenio lozinku.

Zaboravili ste lozinku

Slika 27. Postupak traženja nove lozinke

Pri otvaranju aplikacije pojavljuje se poruka da je aplikacija već otvorena na drugom računalu.

Istječe vam pravo pristupa

Slika 28. Istječe vam pravo pristupa

IZGLED HRVATSKE FARMAKOPEJE

Zaglavlje Hrvatske farmakopeje

HRF se uvijek otvara na važeće izdanje. Sučelje nakon otvaranja izgleda kao na slici:

Slika 29. Sučelje HRF-a

Sučelje se sastoji od zaglavlja, sadržaja u obliku izbornika poglavlja na lijevoj strani i samog prikaza odabranog poglavlja koji zauzima veći dio zaslona.

Slika 30. Zaglavlje

Kako je prikazano na gornjoj slici, zaglavlje (engl. *header*) u lijevom kutu nosi oznaku HALMED-a. Klikom na tu oznaku otvara se *web*-stranica HALMED-a.

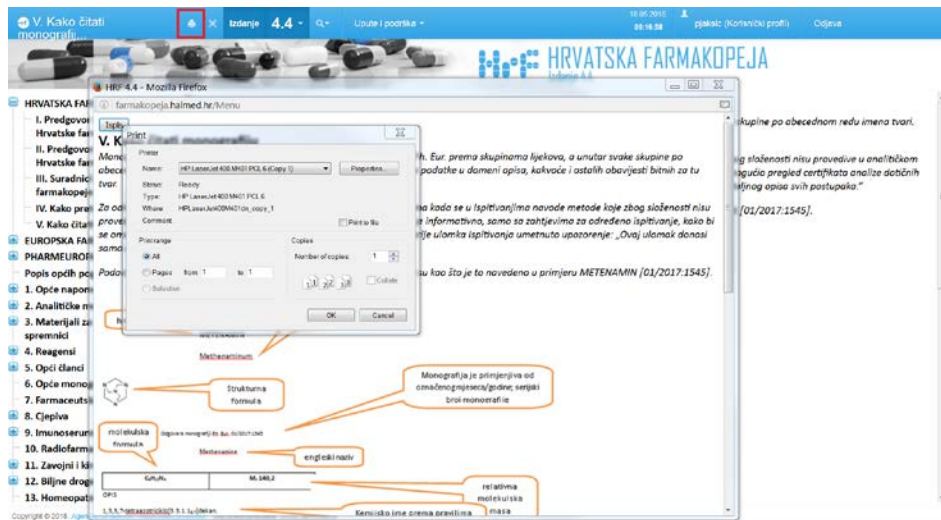
U zaglavlju su vidljivi sljedeći podaci:

- Oznaka izdanja koje se trenutačno pregledava (*online* HRF nakon prijave se uvijek otvara na važeće izdanje). Klikom na strelicu otvara se padajući izbornik u kojem korisnik može izabrati koje izdanje želi pregledavati. U tablici koja se otvara navedeni su podaci o izdanjima u HRF-u, odgovarajućem izdanju Ph. Eur., datumu objave izdanja Ph. Eur. i datum njegovog stupanja na snagu. Iste datume preuzima i HRF jer provodi zahtjeve Ph. Eur.

Slika 31. Oznaka izdanja

- Ispis sadržaja poglavlja koje se trenutačno pregledava – klikom na oznaku pojavljuje se prozor za odabir ispisa.

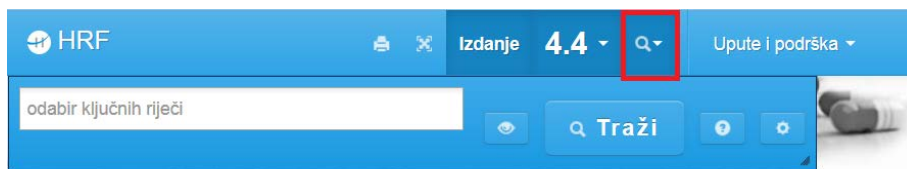
Slika 32. Ispis sadržaja

- Povećaj/smanji prikaz sadržaja – klikom na oznaku proširuje se slika poglavlja koje se trenutno pregledava, a uklanja pogled na stablo sa sadržajem.

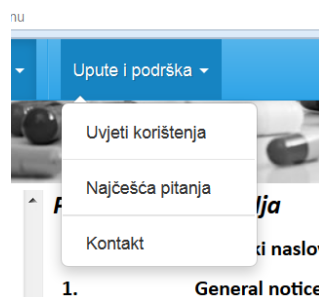
Slika 33. Povećaj/smanji prikaz sadržaja

- Pretraživanje pomoću tražilice – klikom na sličicu povećala otvara se prostor za upis jezične sintagme s pripadnim alatima tražilice. Postupak pretraživanja pomoću tražilice detaljnije je opisan u poglavlju „Pretraživanje pomoću tražilice“.

Slika 34. Pretraživanje pomoću tražilice

- Upute i podrška za korisnike – ovdje se mogu saznati osnovne tehničke informacije o elektroničkom izdanju HRF-a i tehničkim zahtjevima za korištenje te kontakt-podaci za podršku korisnicima u stručnim i tehničkim pitanjima.

Slika 35. Upute i podrška

- Prikaz naziva korisničkog profila omogućava pregled osnovnih podataka o korisniku; u ovome dijelu korisnik može promijeniti svoju lozinku.

Slika 36. Korisnički profil i odjava

- Odjava nakon završetka rada s HRF-om – korisnik se treba odjaviti klikom na oznaku „Odjava“, a ne samo zatvoriti prozor aplikacije bez prethodne odjave.

Sadržaj

Na lijevoj strani sučelja nalazi se tzv. stablo koje odgovara poglavlju *Sadržaj* u tiskanim izdanjima, ali je razlika u tome što se ovdje na naslove može kliknuti mišem i na desnoj strani se prikazuje sadržaj odabranog poglavlja poravnani na njegov početak (naslov).

Raspored objavljivanja 10. izdanja Ph. Eur i dodataka do 11. izdanja je sljedeći:					
Sjedinice Komisije Ph. Eur.		Izdanje/dodatak	Planirani rok za izdavanje	Ispravci se primjenjuju što je prije moguće, a najkasnije do	Stupanje na snagu
Sjedinica br.	Datum				
162	studenj 2018	Izdanje 10.0*	srpanj 2019.	31.08.2019.	01.01.2020.
163	ožujak 2019	10.1	listopad 2019.	30.11.2019.	01.04.2020.
164	lipanj 2019	10.2	siječanj 2020.	29.02.2020.	01.07.2020.
165	studenj 2019	10.3	srpanj 2020.	31.08.2020.	01.01.2021.
166	ožujak 2020	10.4*	listopad 2020.	30.11.2020.	01.04.2021.
167	lipanj 2020	10.5	siječanj 2021.	28.02.2021.	01.07.2021.
168	studenj 2020	10.6	srpanj 2021.	31.08.2021.	01.01.2022.
169	ožujak 2021	10.7*	listopad 2021.	30.11.2021.	01.04.2022.
170	lipanj 2021	10.8	siječanj 2022.	28.02.2022.	01.07.2022.
171	studenj 2021	Izdanje 11.0*	srpanj 2022.	31.08.2022.	01.01.2023.

*Tiskana verzija uključuje kumulativni popis reagensa

Slika 37. Tzv. stablo sa sadržajem HRF-a

U „stablu“ se nalaze samo naslovi poglavlja koja su prevedena (u cijelosti ili djelomično), dok se naslovi svih poglavlja mogu pronaći u poglavlju *Popis općih poglavlja*.

U „stablu“ su vidljiva dva osnovna stila kojima su pisani naslovi, a to su: podebljano (bold) i normal. Podebljani naslovi označavaju poglavlja koja su prevedena u cijelosti, a naslovi koji nisu podebljani označavaju poglavlja koja su prevedena djelomično. Naslovi poglavlja koja u pravilu ne sadrže tekst, nego se samo dalje granaju na podnaslove također su podebljani.

Klikom na oznaku otvaraju se naslovi potpoglavlja. Klikom na oznaku naslovi se ponovno sažimaju na višu razinu.

Poglavlja HRF-a

Sadržaj HRF-a podijeljen je na 15 glavnih poglavlja, označenih rednim arapskim brojevima 1 – 15 (od kojih poglavlja 1 – 14 prate koncepciju Ph. Eur., poglavlje 15 su Ostali tekstovi uključeni u *Hrvatsku farmakopeju*), te nekoliko uvodnih poglavlja. Ti su naslovi vidljivi u prvoj grani „stabla“.

- HRVATSKA FARMAKOPEJA
- EUROPSKA FARMAKOPEJA
- PHARMEUROPA
- Popis općih poglavlja
- 1. Opće napomene
- 3. Materijali za spremnike i spremnici
- 4. Reagensi
- 5. Opći članci
- 6. Opće monografije
- 7. Farmaceutski oblici
- 8. Cjepiva
- 9. Imunoserumi
- 10. Radiofarmaceutski pripravci
- 11. Zavojni i kirurški materijal
- 12. Biljne droge
- 13. Homeopatski pripravci
- 14. Djelatne i pomoćne tvari, tvari iz krvi i plazme
- 15. Neobvezujući tekstovi

Slika 38. „Stablo“ s popisom poglavlja

Uvodna poglavlja HRF-a

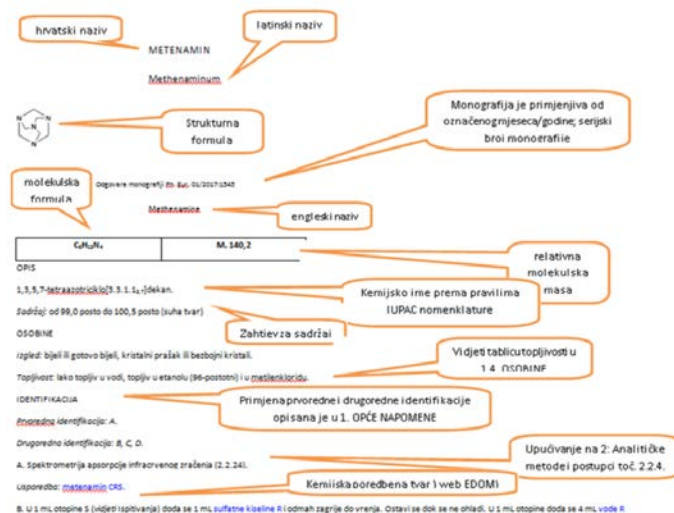
Uvodna poglavlja podijeljena su u tri grupe: *Hrvatska farmakopeja*, *Europska farmakopeja* i *Pharmeuropa*:

- HRVATSKA FARMAKOPEJA
 - I. Predgovor izdanju 5.0 Hrvatske farmakopeje
 - II. Predgovor Dodatku 5.5 Hrvatske farmakopeje
 - III. Suradnici Hrvatske farmakopeje
 - IV. Kako pretraživati
 - V. Kako čitati monografiju
- EUROPSKA FARMAKOPEJA
 - I. Predgovor Ph. Eur. 10.0
 - II. Uvod Ph. Eur. 10.0
 - III. Suradnici Europske farmakopeje
 - IV. Sadržaj petog dodatka desetog izdanja 10.5 Opće monografije
- PHARMEUROPA
 - Komentari revidiranih tekstova objavljenih u Dodatku 10.5 Ph. Eur.

Slika 39. Uvodna poglavlja

U prvom dijelu pod naslovom *Hrvatska farmakopeja* nalazi se predgovor novom izdanju i eventualno dodatku *Hrvatske farmakopeje* koji donosi informacije o samom izdanju/dodatku, o sadržaju s posebno nabrojenim novoprevedenim, revidiranim ili ispravljenim tekstovima u HRF-u, tko je sudjelovao u izradi te kratke upute za pretraživanje.

Kako čitati monografiju dio je koji daje tumačenje pojedinih dijelova monografije koja ima čvrstu strukturu, istu u cijeloj farmakopeji:

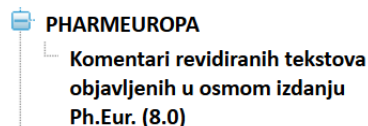

Slika 40. Slika teksta koji pojašnjava strukturu monografije

U dijelu *Europska farmakopeja* preveden je predgovor važećeg izdanja Ph. Eur. koji uglavnom piše predsjednik Komisije Europske farmakopeje, tijela koje uz pomoć delegiranih stručnjaka donosi i usvaja farmakopejske zahtjeve. Tu je i *Uvod* u važeće izdanje Ph. Eur. te *Popis suradnika Europske farmakopeje*. Uz svako novo izdanje Ph. Eur. u ovom dijelu naveden je i njegov sadržaj, što uključuje nove, revidirane, ispravljene tekstove i tekstove čiji su se naslovi izmijenili.

Pharmeuropa

U dijelu *Pharmeuropa* prevedeni su *Komentari revidiranih tekstova* objavljenih u odgovarajućem izdanju Ph. Eur. U ovom su poglavlju navedeni sažeti prikaz/opis promjena koje su tekstovi doživjeli i razlozi zbog kojih je došlo do promjene, kao u primjeru *cisteinklorid hidrata* na slici 16.

Slika 41. Pharmeuropa u „stablu“

Cisteinklorid hidrat (0895)

Opis: dodano je područje primjene monografije.

Identifikacija E: zamijenjeno specifičnijim ispitivanjem.

Ninhidrin-pozitivne tvari: TLC je zamijenjena kromatografijom koja koristi analizator amino kiselina što omogućuje i kvantificiranje amonijaka.

Teški metali: metoda A zamijenjena je metodom G.

Slika 42. Primjer komentara iz Pharmeuropo

Popis općih poglavlja

U ovom su popisu originalni nazivi svih općih poglavlja *Europske farmakopeje* s prijevodom na hrvatski jezik i brojem monografije.

U popisu su vidljiva dva osnovna stila kojima su pisani naslovi, a to su: podebljano (bold) i normal. Podebljani naslovi označavaju poglavlja koja su prevedena u cijelosti, a naslovi koji nisu podebljani označavaju poglavlja koja su prevedena djelomično. Naslovi glavnih poglavlja koja u pravilu ne sadrže tekst, nego se samo dalje granaju na podnaslove također su podebljani.

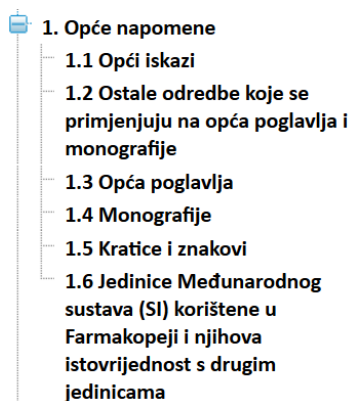
Popis općih poglavlja

	Engleski naslov	Hrvatski naslov	Monografija broj
1.	General notices	Opće napomene	01/2013:10000
1.1.	General statements	Opći iskazi	
1.2.	Other provisions applying to general chapters and monographs	Ostale odredbe koje se primjenjuju na opća poglavlja i monografije	

Slika 43. Primjer dvojezičnog navođenja naziva općih poglavlja

Opće napomene

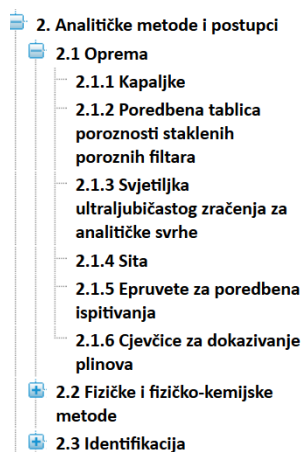
Poglavlje 1. *Opće napomene* prevedeno je u cijelosti. U njemu se nalaze opće napomene koje se odnose na sve ostale tekstove u HRF-u. Te su napomene korisniku potrebne kako bi se mogli pravilno tumačiti tekstovi monografija i ostalih poglavlja.

Slika 44. Opće napomene u „stablu“

Analitičke metode i postupci

Poglavlje 2. *Analitičke metode i postupci* sadrži prijevode svih metoda i postupaka na koje se pozivaju ispitivanja navedena u prevedenim monografijama poglavlja 12 i 14.

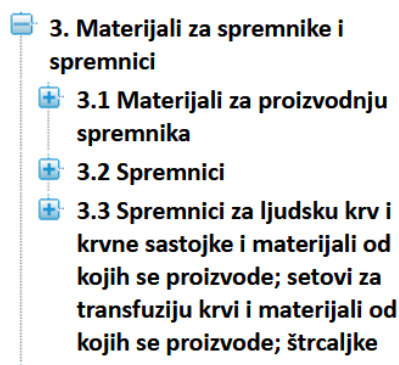

Slika 45. Dio popisa „Analitičke metode i postupci“ u „stablu“

U „stablu“ se nalaze samo naslovi prevedenih poglavlja. Koga zanimaju svi naslovi iz ovog poglavlja koji se nalaze u Ph. Eur., naći će ih u gore opisanom *Popisu općih poglavlja*.

Materijali za spremnike i spremnici

U poglavlju 3. *Materijali za spremnike i spremnici* opisani su materijali koji se rabe za proizvodnju spremnika za farmaceutsku uporabu:

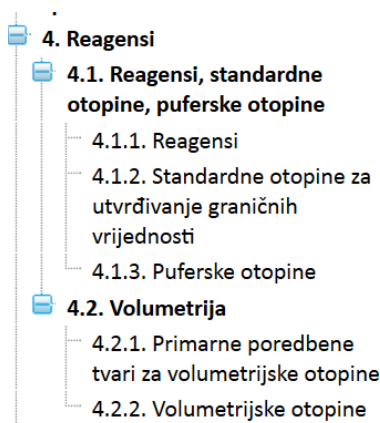

Slika 46. Materijali za spremnike i spremnici u „stablu“

Nadalje su opisana svojstva i opća ispitivanja staklenih i plastičnih spremnika za farmaceutsku uporabu te gumeni čepovi za te spremnike. U trećem su dijelu opisani spremnici za ljudsku krv i krvne sastojke te materijali od kojih se proizvode, setovi za transfuziju krvi i materijali od kojih se proizvode te štrcaljke.

Reagensi

Poveznice u prevedenim monografijama i općim člancima vode na sve reagense potrebne za izvođenje analitičkog ispitivanja u poglavlju 4. *Reagensi*. U poglavlju su navedeni reagensi odabrani za potrebe ovog izdanja u skladu s odabranim monografijama. Konceptcija poglavlja *Reagensi* ista je kao u Ph. Eur., što znači da su reagensi podijeljeni u dva glavna dijela: 4.1. *Reagensi, standardne otopine, puferske otopine* i 4.2. *Volumetrija* (primarne poredbene tvari za volumetrijske otopine i volumetrijske otopine).

Slika 47. Grananje podnaslova reagensu u „stablu“

U odgovarajućim tablicama nalaze se podaci koji pomažu u identificiranju reagensu koji je potreban u ispitivanju i definiraju njegovu kakvoću (primjerice, CAS broj, molekulska masa, kemijska formula, kemijski naziv, čistoća, način pripreme i sl.):

4.1.1 [Reagensi](#)
[01/2014:40101]

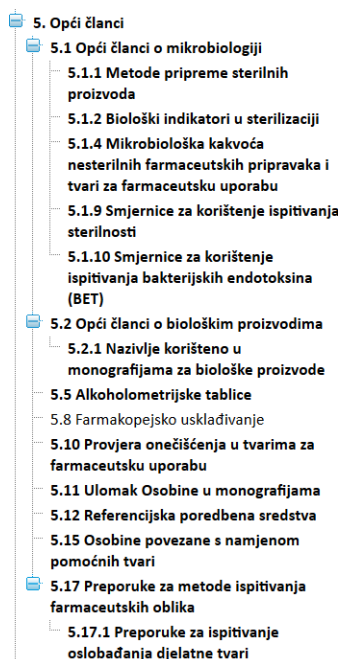
Tablica 4.1.1. Dvojezični popis reagensu

Naziv reagensu u HRF	Naziv reagensu u Ph. Eur.	Podaci o reagensu i/ili njegovoj pripremi
1,4-benzokinon R	1,4-benzoquinone R	1,4-benzokinon. $C_6H_4O_2$. (M_r 108,1). 1118500. Cikloheksa-2,5-dien-1,4-dion. Sadržaj: najmanje 98,0 posto.
2 M alkoholni kalijev hidroksid R	potassium hydroxide, alcoholic, 2M R	2 M alkoholni kalijev hidroksid. 1070301. Otopi se 12 g kalijevog hidroksida R u 10 mL <i>va</i>

Slika 48. Primjer tablice s reagensima

Opći članci

Poglavlje 5. *Opći članci* sadrži cijeli niz općih članaka različitog sadržaja:

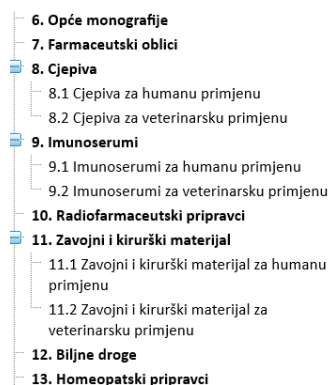

Slika 49. Opći članci u „stablu“

Do općih članaka dolazi se ili iz „stabla“ klikanjem na odgovarajuće poglavlje ili na jednom mjestu iz tablice *Popis općih poglavlja* do koje se dolazi iz „stabla“ klikom na odgovarajući naslov.

Opće monografije i Farmaceutski oblici

Od poglavlja 6 do 13 monografije su posložene prema istom principu i do njih se najlakše i najsigurnije dolazi u odgovarajućoj tablici koja se nalazi na početku svakoga pojedinog poglavlja.

Slika 50. Poglavlja 6 – 13 u „stablu“

Svaki je popis donesen cjelovito u odnosu na važeće izdanje Ph. Eur., poveznice s podebljanih naziva vode do cjelovito prevedenih poglavlja općih monografija ili farmaceutskih oblika, a ostale do djelomično prevedenih tekstova, kao što je to u sljedećem primjeru:

6 Opće monografije

Tablica 6. – Višejezični popis općih monografija u Ph. Eur.

Hrvatski naslov	Engleski naslov	Latinski naslov	Broj monografije u Ph. Eur.
Biljna masna ulja	Vegetable fatty oils	Olea herbaria	01/2008:1579
Biljne droge	Herbal drugs	Plantae medicinales	01/2012:1433
Biljni čajevi	Herbal teas	Plantae ad ptisanam	01/2013:1435

Slika 51. Primjer tablice s višejezičnim popisom monografija

Poglavlja 8, 9 i 11

U poglavljima 8, 9 i 11 monografije su podijeljene, jednako kao i Ph. Eur., prema primjeni, na one za humanu i one za veterinarsku, kao na donjem primjeru:

8.1 Cjepiva za humanu primjenu

Tablica 8.1. - Višejezični popis monografija cjepiva za humanu primjenu u Ph. Eur.

Hrvatski naslov	Engleski naslov	Latinski naslov	Broj monografije u Ph. Eur.
BCG za imunoterapiju	BCG for immunotherapy	BCG ad immunocurationem	01/2009:1929
Cjepivo protiv bedrenice (iz filtrata podloge za kultivaciju), adsorbirano, za humanu primjenu	Anthrax vaccine for human use (adsorbed, prepared from culture filtrates)	Vaccinum anthracis adsorbatum ab colato culturarum ad usum humanum	01/2008:2188

Slika 52. Primjer popisa monografija iz poglavlja 8 – 11

Biljne droge

U poglavlju 12 *Biljne droge* se, slično kao i u poglavlju 14, na početku nalazi Tablica 12 *Višejezični popis monografija biljnih droga u Ph. Eur.* U tablici je naveden cjeloviti popis svih monografija biljnih droga važećeg izdanja Ph. Eur.:

12 Biljne droge ^[1]

Tablica 12. - Višejezični popis monografija biljnih droga u Ph. Eur.

Hrvatski naslov	Ljekarnički naziv (sinonim)	Engleski naslov	Latinski naslov	Broj monografije u Ph. Eur.
Abelmošus, vjenčić	Abelmošusov vjenčić	Abelmoschi corolla	Abelmoschi corolla	01/2020:2827
Afrička trešnja, kora	Kora afričke trešnje	Pygeum africanum bark	Pruni africanae cortex	01/2015:1886
Agar	Agar	Agar	Agar	01/2009:0310
Akantopanax, kora	Akantopanaxova kora	Acanthopanax bark	Acanthopanax gracilistylis cortex	07/2017:2432
Akebija, stabljika	Akebijina stabljika	Akebia stem	Akebiae caulis	01/2019:2472
Akirant dvozub, korijen	Korijen dvozubog akiranta	Achyranthes bidentata root	Achyranthis bidentatae radix	04/2019:2999
Alge smeđe	Smeđe alge	Kelp	Fucus vel Ascophyllum	01/2008:1426
Aloj kapski	Kapski aloj	Aloes, Cape	Aloe capensis	01/2017:0258

Slika 53. Primjer tablice s višejezičnim popisom monografija biljnih droga

Tablica je složena prema abecednom redu hrvatskih naziva. Ako korisniku nije poznat farmakopejski naziv, pretraživanje poglavlja može se obaviti prema ljekarničkom nazivu (sinonimu), nazivu, dijelu naziva monografije na engleskom jeziku ili jedinstvenom broju monografije.

U tablici se nalaze poveznice na prevedene monografije pa se njima može pristupiti iz tablice ili pretraživanjem. Kako je tablica znatno manja u odnosu na poglavlje 14, u „stablu“ nema podjele po slovima abecede. Sve prevedene monografije imaju poveznice iz „stabla“ i opet su vidljiva dva stila – bold (monografije prevedene u cijelosti) i normal (monografije prevedene djelomično):

12. Biljne droge
Bademovo ulje, djevičansko
Bademovo ulje, rafinirano
Ipekakuanin tekući ekstrakt, normirani
Ipekakuanina tinktura, normirana
Laneno ulje, djevičansko
Maslinovo ulje, djevičansko
Maslinovo ulje, rafinirano
Peruanski balzam
Ricinusovo ulje, djevičansko
Ricinusovo ulje, hidrogenirano
Ricinusovo ulje, rafinirano
Vosak, bijeli
Vosak, žuti

Slika 54. Prevedene monografije biljnih droga u „stablu“

Sve monografije biljnih droga prevedene su najmanje u dijelu *OPIS* i u tablici imaju poveznice na prevedeni tekst iz tablice, a monografije biljnih droga koje su prevedene u cijelosti ili djelomično, podebljane su u tablici i poveznice vode do teksta monografije.

Zbog jednostavnosti pretraživanja, preglednosti i homogenosti izričaja usuglašeno je da nazivlje monografija biljnih droga i biljnih pripravaka, revidirano u Dodatku HRF-a 4.3, ima „indeksirani“ oblik prema principu nizanja:

„Biljna vrsta, biljni dio, biljni pripravak“

Primjeri indeksiranog oblika naslova monografije

- biljna droga: Anđelika ljekovita, korijen; Sljez crni, cvijet;

- biljni pripravak: Komorač gorki, plod, eterično ulje; Glog, list s cvijetom, suhi ekstrakt.

Nazivi biljnih vrsta za koje nemamo hrvatski prijevod (ili narodni naziv) uglavnom se tvore transkripcijom latinskog naziva biljnog roda (primjerice: „Ginko, list“ prema vrsti *Ginkgo biloba L.*). Pri razmatranju odgovarajućeg naziva, kada je to opravdano, uzela se u obzir ljekarnička tradicija nazivlja biljnih droga.

Usporedo s indeksiranim nazivom navedeni su i u praksi korišteni ljekarnički nazivi biljnih droga (uobičajeno posvojni pridjev izveden od naziva biljne vrste + imenica koja se odnosi na biljni dio; primjerice: Eukaliptusov list, Bazgin cvijet).

Primijenjena pravila pri tvorbi nazivlja monografija biljnih droga i biljnih pripravaka te prisutni izuzeci od tih pravila detaljno su pojašnjeni u uvodnom poglavlju *online* izdanja HRF-a, odnosno u dijelu „IV. Kako pretraživati“ unutar „stabla“ „HRVATSKA FARMAKOPEJA“.

Djelatne i pomoćne tvari, tvari iz krvi i plazme

Monografije su srž farmakopeje. Svi ostali tekstovi proizlaze iz monografija i zbog njih te pomažu da se zahtjevi i ispitivanja u njima ispravno provode.

Klikom na poglavlje 14. *Djelatne i pomoćne tvari, tvari iz krvi i plazme* u „stablu“, otvara se poglavlje na čijem se početku nalazi Tablica 14 *Višejezični popis monografija djelatnih i pomoćnih tvari, tvari iz krvi i plazme u Ph. Eur.* U tablici je naveden cjeloviti popis svih monografija važećeg izdanja Ph. Eur.:

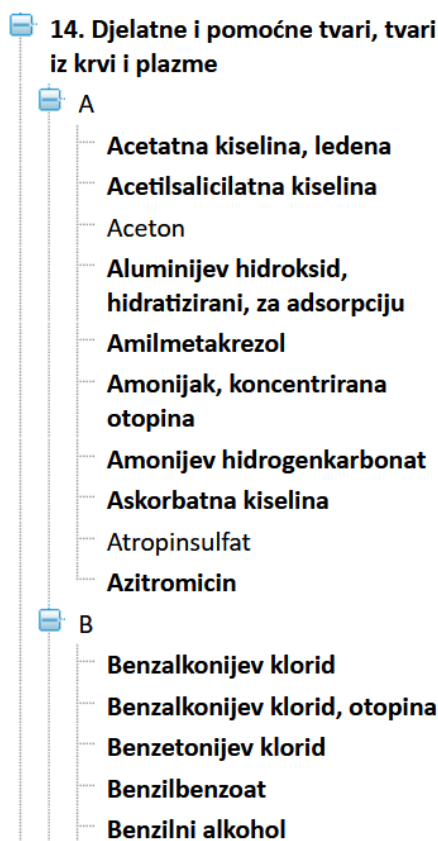
Atropin	Atropine	Atropinum	07/2010:2056
Atropin sulfat	Atropine sulphate	Atropini sulfas	04/2008:0068
Azaperon, za veterinarsku primjenu	Azaperone for veterinary use	Azaperonum ad usum veterinarium	04/2010:1708
Azatioprin	Azathioprine	Azathioprinum	07/2010:0369
Azelastinklorid	Azelastine hydrochloride	Azelastini hydrochloridum	01/2008:1633
Azitromicin	Azithromycin	Azithromycinum	01/2011:1649
B			
Bacitracin	Bacitracin	Bacitracinum	01/2008:0465

Slika 55. Primjer tablice s višejezičnim popisom monografija

Nazivi u tablici poredani su prema abecednom redu hrvatskih naziva. Ako korisniku nije poznat hrvatski naziv, može pretražiti poglavlje prema nazivu ili dijelu naziva monografije na engleskom i latinskom jeziku ili prema jedinstvenom broju monografije.

U tablici se nalaze poveznice na prevedene monografije pa se njima može pristupiti iz tablice ili pretraživanjem ili „skrolanjem“. Monografije prevedene u cijelosti istaknute su masnim slovima u odnosu na djelomično prevedene monografije. Ako monografija nije prevedena u HRF-u, nema poveznice na prijevod, nego engleski ili latinski naziv ili jedinstveni broj monografije upućuju na nju u Ph. Eur.

Traženu monografiju može se pronaći i preko „stabla“ na lijevoj strani ekrana:

Slika 56. Prevedene monografije u „stablu“

Poglavlje 14 u „stablu“ grana se na početna slova abecede. U „stablu“ se nalaze samo ona slova kojima počinju nazivi prevedenih monografija. Ostala se ne pojavljuju u „stablu“. Dakle, u „stablu“ se nalaze samo prevedene monografije, u cijelosti ili djelomično. Odabere se željeno slovo i potraži monografiju prema hrvatskom nazivu.

Primjer cjelovito prevedene monografije (*Glicerol*):

GLYCEROL
Glycerolum
C₃H₈O₃ Mr 92.1

[36-61-5]
OPIS
Prepar: 1,2,3-triol.
Jodraž: od 98,0 posto m/m do 101,0 posto m/m (bezvodna tvar).
OSOBINE
Izgled: elipasta tekućina, masna na dodir, bezbojna ili gotovo bezbojna, bistra, vrlo higroskopna.
Ispitljivost: miješa se s vodom i etanolom [96-postotni], teško topljiv u acetonu, gotovo netopljiv u masnom uljima i eteričnim uljima.
IDENTIFIKACIJA
Optička identifikacija: A, B
Drugovredna identifikacija: A, C.
A. Indeks loma (u 20°C): Ispitivanje].
B. Spektrofotometrija apsorbancije infracrvenog zračenja [2.2.24].
Priprema: u 5 ml doda se 1 ml [voda B](#) i pažljivo se pomiješa.
Uporabe: [Ph. Eur. ekstrakti: ester: esterima \[85. postotni\]](#).
C. Neuturna gustoća [2.2.5]: od 1,258 do 1,268.
ISPITIVANJA
Otopina 5. Razrijedi se 100,0 g do 200,0 ml [vodom bez uljivosti: disolida B](#).
Izgled otopine. Otopina 5 je bistra [2.2.1]. Razrijedi se 10 ml otopine 5 do 25 ml [vodom B](#). Otopina je bezbojna [2.2.7. Metoda B].
Kiselost ili lužnatost. U 50 ml otopine 5 doda se 0,5 ml [otopine fenolftaleina B](#). Otopina je bezbojna. Za promjenu boje indikatora u ružičastu potrebno je najviše 0,2 ml [0,1 M natrijevog hidroksida](#).
Indeks loma [2.2.6]: od 1,470 do 1,475.
Aldehidi: najviše 10 ppm.
Stavi se 7,5 ml otopine 5 u tikvicu ravnog dna s ubrzanim miješanjem (zapomni) doda 7,5 ml [voda B](#) i 1,0 ml [obesbojene otopine parginske kiseline B](#). Tikvicu se zatvori i ostavi 3 h na temperaturi 25 ± 1 °C. Apsorbancija [2.2.25] otopine izmjerena na 552 nm nije veća od apsorbancija standarda, pripremljenog istodobno i na isti način uporabom 7,5 ml [standardne otopine formične kiseline \[5. postotni\]](#) i 7,5 ml [voda B](#). Ispitivanje nije valjano ako standard nije ružičaste boje.
Esteri. Doda se 10,0 ml [0,1 M natrijevog hidroksida](#) u posljednju otopinu dobivenu u ispitivanju kiselosti ili lužnatosti. Pusti se da vrije 5 min uz povratno hladilo. Ohladi se. Doda se 0,5 ml [otopine fenolftaleina B](#) i titrira [0,1 M kloridnom kiselinom](#). Za promjenu boje indikatora potrebno je najmanje 8,0 ml [0,1 M kloridne kiseline](#).
Označivanje A i sredine svaki. Plinska kromatografija [2.2.28].

Slika 57. Dio cjelovito prevedene monografije *Glicerol*

Dijelovi teksta istaknuti plavom bojom su poveznice na ostale dijelove farmakopeje koji su potrebni da bi se mogli provesti zahtjevi monografije. Poveznice vode do tekstova općih poglavlja, općih monografija, reagensa potrebnih za provođenje ispitivanja i drugih tekstova ovisno o slučaju.

Osim poveznica, neki dijelovi teksta istaknuti su i podcrtavanjem. Takvi dijelovi teksta označavaju da se u tom poglavlju ili najčešće potpoglavlju nalazi poveznica na nekom drugom mjestu u neposrednoj blizini, najčešće u istom odlomku.

Primjer: „0,1 M kloridna kiselina“ u Esterima i „otopina srebrova nitrata R2“ u Halogeniranim spojevima (slika 57).

Primjeri poveznica na opća poglavlja:

- 1) *Indeks loma:* Ako se, na primjer, želi provesti identifikacija glicerola, kao jedna od prvorednih identifikacijskih reakcija propisano je određivanje indeksa loma i nalazi se pod velikim slovom A u dijelu *Identifikacija*. Kad se u *Ispitivanjima* pronade odgovarajuće ispitivanje indeksa loma i kad se klikne na poveznicu, ona vodi na opće poglavlje *Indeks loma* u kojem se nalaze informacije o tome što je potrebno za provođenje ispitivanja. Tako se vidi da je za to mjerenje potreban refraktometar te karakteristike samog uređaja, način mjerenja ili određivanja i ostale važne upute i definicije koje pomažu da se lakše i ispravno provede ispitivanje.
- 2) *Aldehidi:* U ovom primjeru u monografiji piše cijeli postupak provođenja ispitivanja i nema poveznica s drugim tekstovima.

Primjer djelomično prevedene monografije (*Lanolin*):

OPIS
Pročišćena, bezvodna, voštana tvar dobivena od ovčje vune (*Ovis aries*). Može sadržavati pogodan antioksidans.

OSOBINE
Izgled: žuta, masna tvar. Kad se rastali bistra ili gotovo bistra, žuta tekućina. Otopina u laganom petroleju je opalescentna.
Topljivost: gotovo netopljiv u vodi, teško topljiv u vreloom bezvodnom etanolu.

Ima karakterističan miris.

IDENTIFIKACIJA
A. U epruveti se otopi 0,5 g u 5 mL [metilenklorida R](#) i doda 1 mL [anhidrida acetatne kiseline R](#) i 0,1 mL [sulfatne kiseline R](#). Razvija se ze-
B. Otopi se 50 mg u 5 mL [metilenklorida R](#), doda 5 mL [sulfatne kiseline R](#) i protrese. Razvija se crvena boja, a u donjem sloju pojavi se ii osvjetljenjem iza promatrača.

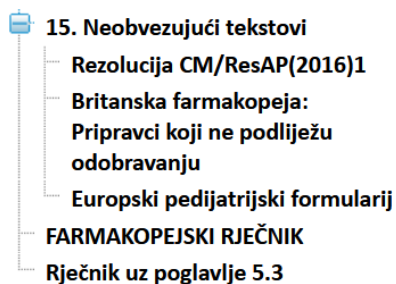
ISPITIVANJA
Ovaj ulomak donosi samo zahtjeve kakvoće, bez detaljnog opisa svih postupaka.
Vodotopljive kisele ili lužnate tvari. Za promjenu boje indikatora potrebno je najviše 0,2 mL [0,02 M kloridne kiseline III](#) ili 0,15 mL [0,02 M](#)

Slika 58. Primjer napomene u djelomično prevedenoj monografiji

Poglavlja *OPIS*, *OSOBINE* i *IDENTIFIKACIJA* dana su u cijelosti, a poglavlja *ISPITIVANJA* i *ODREĐIVANJE SADRŽAJA* djelomično su prevedena. Navedeni su samo oni podaci koji su potrebni da bi se pomoću njih mogla provjeriti usklađenost certifikata analize tvari sa zahtjevima monografije. Kod svih djelomično prevedenih monografija odmah na početku poglavlja stoji napomena: „Ovaj ulomak donosi samo zahtjeve kakvoće, bez detaljnog opisa svih postupaka“.

Neobvezujući tekstovi

To je posebno poglavlje u HRF-u. U njemu se donose tekstovi koji nisu prijevodi Europske farmakopeje, a važni su za ljekarničku struku (npr. regulativa, dobre prakse, vodiči i sl.).

Slika 59. Neobvezujući tekstovi HRF

Klikom na Neobvezujuće tekstove otvara se detaljan popis tekstova prevedenih iz Britanske farmakopeje te općih tekstova i monografija Europskog pedijatrijskog formularija.

15 NEOBVEZUJUĆI TEKSTOVI

Popis neobvezujućih tekstova objavljenih u HRF

Engleski naslov	Hrvatski naslov	Oznaka teksta
Resolution CM/Res(2016)1 on quality and safety assurance requirements for medicinal products prepared in pharmacies for the special needs of patients	Rezolucija CM/Res(2016)1 o zahtjevima za osiguranje kakvoće i sigurnosti lijekova izrađenih u ljekarni za posebne potrebe pacijenata	CM/Res(2016)1
British Pharmacopoeia: Unlicensed Medicines	Britanska farmakopeja: Pripravci koji ne podliježu odobravanju	BP 2015
Foreword	Predgovor	
British Pharmacopoeia Volume I & II – General Notices, Part II	Britanska farmakopeja Volumen I i II, Opće napomene, Dio II	
British Pharmacopoeia Volume III – Formulated Preparations: General Monographs	Britanska farmakopeja Volumen III, Oblikovani pripravci: Opće monografije	

Slika 60. Neobvezujući tekstovi HRF

Napomena: U neobvezujuće tekstove HRF spada i također i poglavlje Pharmeuropa, koje je zbog logike poretka smješteno nakon uvodnog poglavlja Europska farmakopeja (sl. 41.).

Eglesko-hrvatski rječnik stručnog nazivlja korištenog u prijevodima za HRF

Ovaj je rječnik dan samo za informaciju i kao priručnik korisnicima *Hrvatske farmakopeje*. Prijevod pojedinog izraza nije nužno iscrpan, nego se za pojedine izraze navode najčešće korišteni prijevodi. Radi boljeg razumijevanja u određenom su kontekstu korišteni kod nas uvriježeni izrazi. Redoslijed navedenih prijevoda odgovara učestalosti korištenja.

Posebno je izdvojen rječnik uz opće poglavlje 5.3 Statistička analiza rezultata bioloških određivanja i ispitivanja s matematičkim i statističkim izrazima.

PRETRAŽIVANJE HRVATSKE FARMAKOPEJE

Pretraživanje

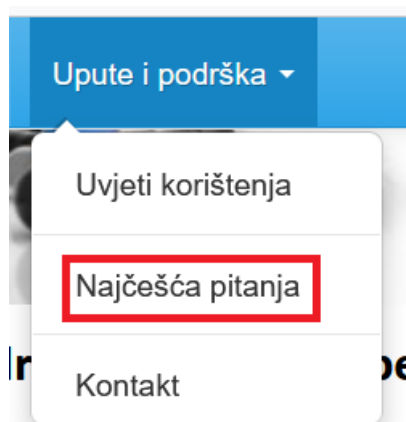
Upute o pretraživanju

Nakon otvaranja HRF-a kratka uputa o pretraživanju (vidi i sliku 40) može se naći u samoj farmakopeji u „stablu“:

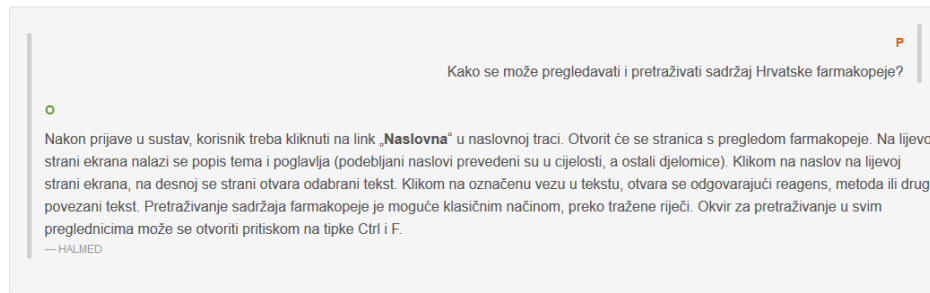
Slika 61. Kako naći kratku uputu za pretraživanje u HRF-u

ili u dijelu „Uputa i podrška“ kojem se pristupa iz zaglavlja:

Slika 62. Kako u zaglavlju naći uputu za korištenje

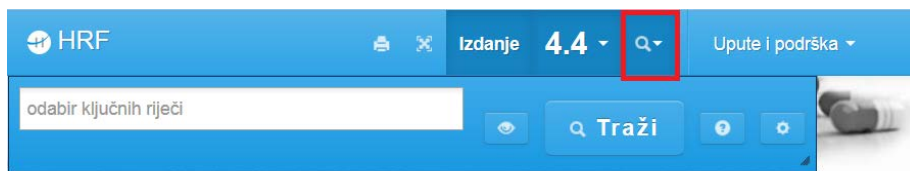
Pregled i pretraživanje sadržaja farmakopeje

Slika 63. Kratka uputa za pregled i pretraživanje HRF-a u dijelu „Upute i podrška“

Pretraživanje cjelokupnog izdanja

Pretraživanje cjelokupnog izdanja omogućeno je pomoću tražilice ugrađene u aplikaciju HRF online.

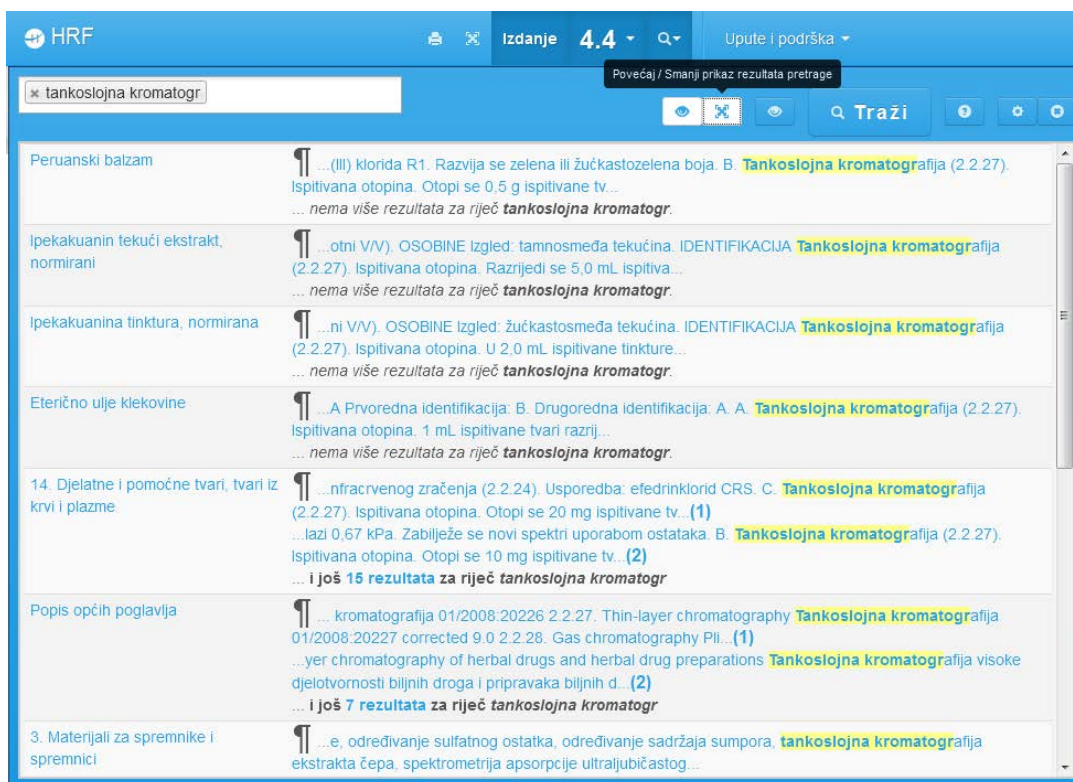
Slika 64. Kako naći tražilicu u zaglavlju

Klikom na oznaku otvara se prostor za upis jezične sintagme s pripadnim alatima tražilice. Mora se upisati minimalno dva znaka, a kad je željena sintagma ispravno upisana, odabir se prije pretraživanja mora potvrditi ili klikom miša na poveznicu koja se pojavljuje ispod forme za upis ili pritiskom tipke „Enter“ nakon završetka upisivanja. Nakon toga se klikne na gumb „Traži“.

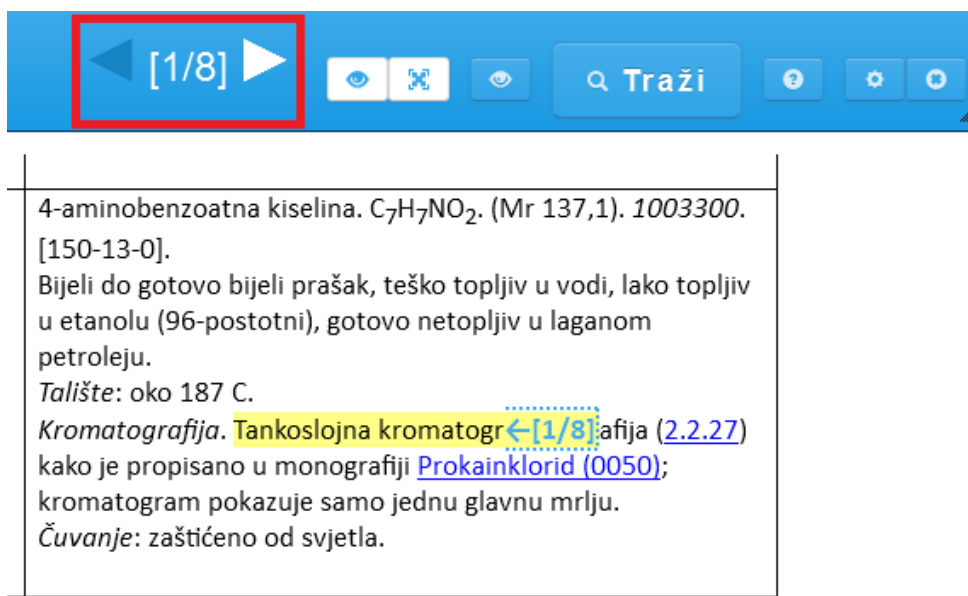
Slika 65. Upisivanje pojmova u tražilicu

Rezultati pretraživanja pojavljuju se u isječcima kao na donjoj slici. Tražilica ne zahtijeva upis cijelog pojma, nego je moguće pretraživati i ako je upisan tek dio riječi kao na slici 64. Pretraživana jezična sintagma upisana na početku pretrage istaknuta je žutom bojom u rezultatima pretrage.

Slika 66. Rezultati pretraživanja za pojam „tankoslojna kromatogr“.

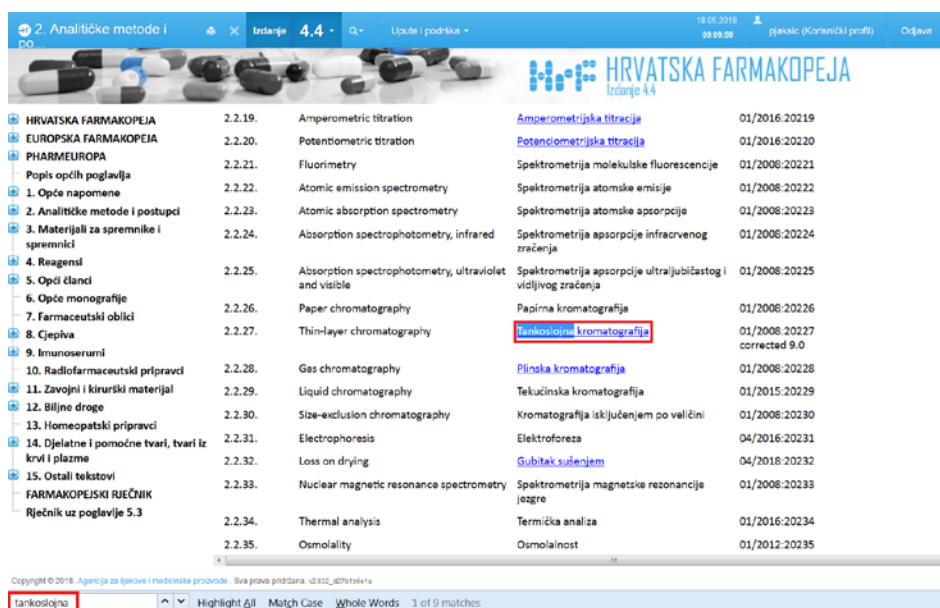
Klikom na neki od isječaka rezultata pretraživanja otvara se prikaz istog rezultata u odgovarajućem poglavlju HRF-a također istaknut žutom bojom, a u zaglavlju se pojavljuje novi alat za pregled rezultata pretraživanja u poglavlju u kojem se traženi pojam nalazi u HRF-u.

Slika 67. Alat za pregled rezultata pretraživanja u poglavlju u kojem se traženi pojam nalazi u HRF-u

Pretraživanje u pregledniku

Druga je mogućnost pretraživanja tako da se odabere **opcija pretraživanja u pregledniku (Ctrl + F)** i točno upiše traženi pojam. Može se upisati i dio riječi. Funkcionalnost pretraživanja isključivo je određena korištenim preglednikom.

Slika 68. Opcija pretraživanja u pregledniku

Važno je naglasiti da se pretraživanje mora obavljati u ciljanoj poglavlju. Na taj način nije moguće odjednom pretraživati cjelokupni sadržaj HRF-a. To podrazumijeva da se za određeni pojam ipak mora znati u kojem se poglavlju očekuje da će se naći.

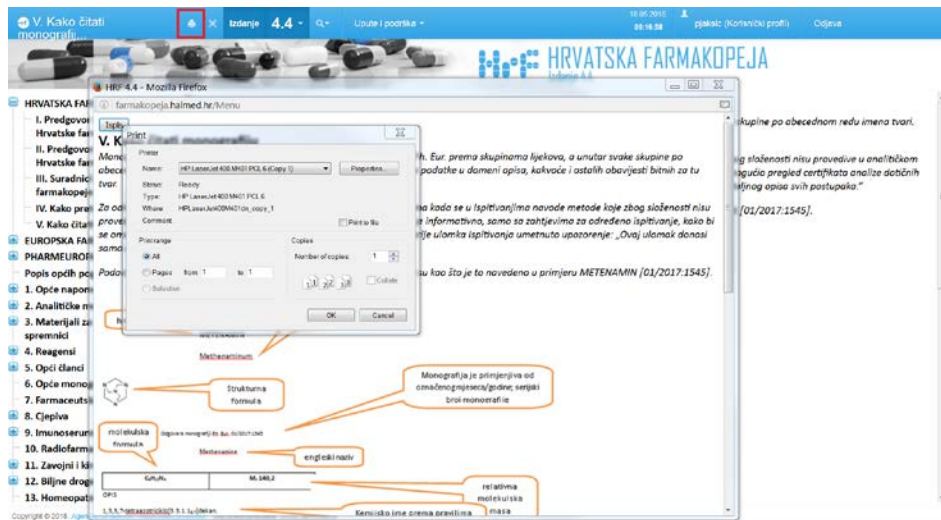
Mogućnost ovakvog elektroničkog pretraživanja tekstualnog sadržaja **zamjenjuje klasični „indeks“** u tiskanim izdanjima i ubrzava pretragu, osobito ako se određeni pojam pojavljuje na više mjesta.

Kopiranje i ispis

Kopiranje i tiskanje tekstova Hrvatske farmakopeje je moguće, ali ga ne preporučujemo jer to nije prema pravilima Dobre dokumentacijske prakse. Napominjemo da je važno prije svakog korištenja farmakopejskog teksta provjeriti je li još uvijek važeći ili je u međuvremenu ažuriran i izvan snage.

Kopiranje sadržaja – otvoreni sadržaj HRF-a može se kopirati uobičajenim alatima preglednika.

Ispis sadržaja poglavlja koje se trenutno pregledava – klikom na oznaku pojavljuje se prozor za odabir ispisa.

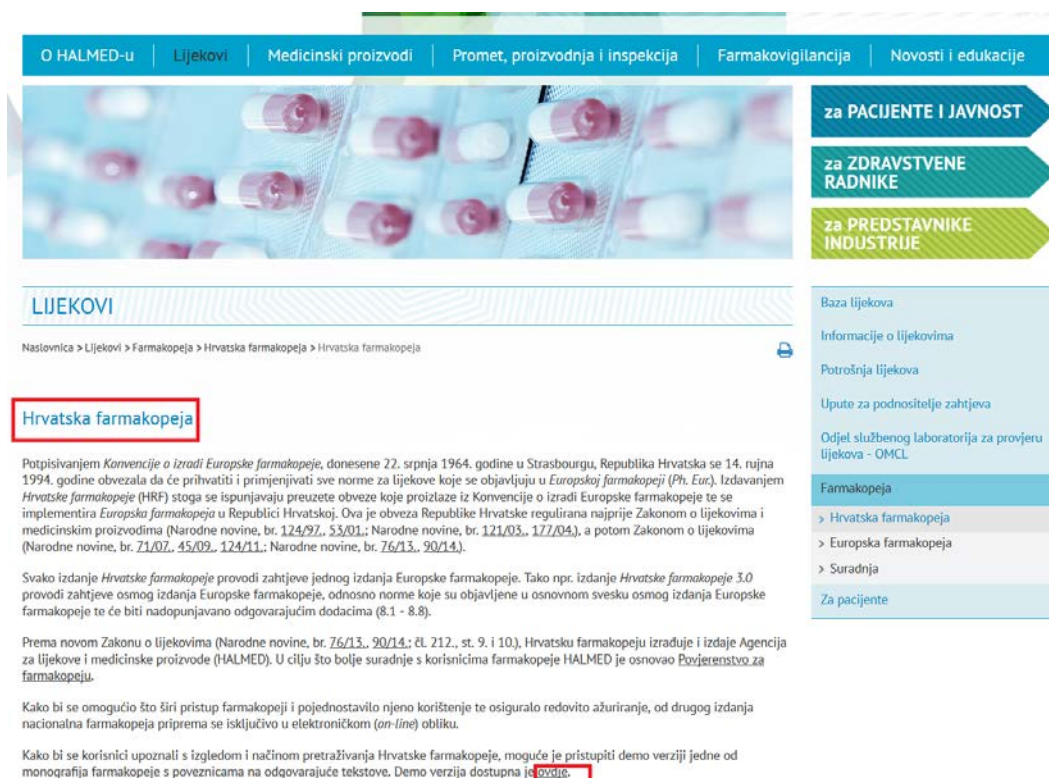

Slika 69. Ispis sadržaja

Upozorenje: Klikom na ispis dobit ćete ispis cijelog otvorenog poglavlja (npr. „Analitičke metode i postupci“). Ako ne želite ispis cijelog poglavlja, nego samo određenog dijela, preporučuje se kopirati odabrani tekst u word i ispis iz tog dokumenta.

DEMO-VERZIJA HRF-a

Pristup za vanjske korisnike moguć je sa stranice <https://www.halmed.hr/Lijekovi/Farmakopeja/Hrvatska-farmakopeja/>, klikom na *banner* u vrhu stranice ili na poveznici na sredini stranice označenu crveno kao na donjoj slici:

Slika 70. Ulazak u demo-verziju HRF-a

Kako bi se korisnici upoznali s izgledom i načinom pretraživanja novih izdanja Hrvatske farmakopeje, prije nabave licence na stranici <http://demofarmakopeja.halmed.hr/> mogu pogledati demo-verziju jedne monografije lijekovite tvari s poveznicama na odgovarajuće tekstove. Izgled i način pretraživanja opisani u ovoj uputi isti su i za demo- verziju HRF-a.

Ako želite znati koje sve tekstove možete naći u Hrvatskoj farmakopeji, na istoj stranici <https://www.halmed.hr/Lijekovi/Farmakopeja/Hrvatska-farmakopeja/> nalazi se i poveznica preko koje je moguće ući u tablicu Usporedni popis tekstova Europske farmakopeje i prevedenih tekstova u HRF-u:

Hrvatska farmakopeja

Potpisivanjem *Konvencije o izradi Europske farmakopeje*, donesene 22. srpnja 1964. godine u Strasbourgu, Republika Hrvatska se 14. rujna 1994. godine obvezala da će prihvatiti i primjenjivati sve norme za lijekove koje se objavljuju u *Europskoj farmakopeji (Ph. Eur.)*. Izdavanjem *Hrvatske farmakopeje (HRF)* stoga se ispunjavaju preuzete obveze koje proizlaze iz Konvencije o izradi Europske farmakopeje te se implementira *Europska farmakopeja* u Republici Hrvatskoj. Ova je obveza Republike Hrvatske regulirana najprije Zakonom o lijekovima i medicinskim proizvodima (Narodne novine, br. 124/97., 53/01.; Narodne novine, br. 121/03., 177/04.), a potom Zakonom o lijekovima (Narodne novine, br. 71/07., 45/09., 124/11.; (Narodne novine, br. 76/13., 90/14., 100/18.).

Svako izdanje *Hrvatske farmakopeje* provodi zahtjeve jednog izdanja Europske farmakopeje. Tako npr. izdanje *Hrvatske farmakopeje 3.0* provodi zahtjeve osmog izdanja Europske farmakopeje, odnosno norme koje su objavljene u osnovnom svesku osmog izdanja Europske farmakopeje te će biti nadopunjavano odgovarajućim dodacima (8.1 - 8.8).

Prema novom Zakonu o lijekovima (Narodne novine, br. 76/13., 90/14., 100/18.; čl. 212., st. 9. i 10.), Hrvatsku farmakopeju izrađuje i izdaje Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED). U cilju što bolje suradnje s korisnicima farmakopeje HALMED je osnovao Povjerenstvo za farmakopeju.

Kako bi se omogućio što širi pristup farmakopeji i pojednostavilo njeno korištenje te osiguralo redovito ažuriranje, od drugog izdanja nacionalna farmakopeja priprema se isključivo u elektroničkom (*on-line*) obliku.

Kako bi se korisnici upoznali s izgledom i načinom pretraživanja Hrvatske farmakopeje, moguće je pristupiti demo verziji jedne od monografija farmakopeje s poveznicama na odgovarajuće tekstove. Demo verzija dostupna je [ovdje](#).

Na lijevoj je strani ekrana popis prevedenih tekstova Europske farmakopeje (podebljani naslovi prevedeni su u cijelosti, a ostali djelomice). Naslovi svih tekstova i monografija uključenih u važeće izdanje Europske farmakopeje uvršteni su u posebne dvojezične odnosno trojezične tablice s poveznicama na prevedene tekstove.

Odabirom naslova na lijevoj strani ekrana, na desnoj se strani otvara odabrani tekst. Klikom na označenu poveznicu u tekstu, otvara se odgovarajući reagens, metoda ili drugi povezani tekst. Pretraživanje je moguće i klasičnim načinom (CTRL + F), pomoću tražene riječi. U demo verziji na lijevoj strani ekrana za pretraživanje su aktivni samo naslovi izravno vezani uz danu monografiju.

Popis do sada prevedenih tekstova Europske farmakopeje koji su objavljeni u Hrvatskoj farmakopeji dostupan je [ovdje](#).

Slika 71. Ulazak u Usporedni popis tekstova Europske farmakopeje i prevedenih tekstova u HRF-u

Često postavljana pitanja

Odgovore na najčešća pitanja vezana uz Hrvatsku farmakopeju možete naći na poveznici sa stranice <https://www.halmed.hr/Lijekovi/Farmakopeja/Hrvatska-farmakopeja/>.

Kontakti

Za tehničke teškoće molimo da kontaktirate podrska@halmed.hr.

Za stručna pitanja u vezi s farmakopejom molimo da kontaktirate UredZaFramakopeju@halmed.hr.